

393 1103

จ.5)๑

Y.3

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ

ปริณิพนธ์

ของ

อภิชัย กุลชา

14 ส.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

เมษายน 2536

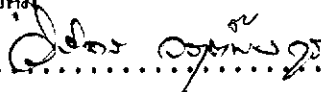
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

H 96241

187647

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

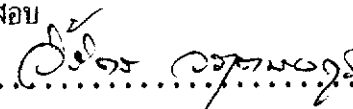
..........ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร)

..........กรรมการ

(ดร.บุญลือ ทองอยู่)

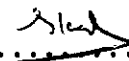
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร)

..........กรรมการ

(ดร.บุญลือ ทองอยู่)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.ปราโมทย์ เจนการ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร. บุญลือ ทองอยู่ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ และ ดร. ปราโมทย์ เจนการ กรรมการสอบ ซึ่งอาจารย์ทั้งสามท่านได้ให้ คำปรึกษาแนะนำในการศึกษาค้นคว้า แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสว่าง กาญจนานกร ที่ช่วยแนะนำแก้ไขแบบสอบถามให้รัดกุมและ ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ช่วยผู้วิจัยทั้ง 10 ท่าน ของโรงเรียน มัธยมศึกษาที่ได้ช่วยเหลือตอบแบบสอบถาม และช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลในการวิจัย ครึ่งนี้ ขอขอบคุณ คุณสมพร บุญอ้อม และคุณจันทนา เลือดกรงศรี ที่ได้กรุณาช่วยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย คอมพิวเตอร์ ตลอดจนขอแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณประไพ กลุชา ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ล่วงลับไปแล้ว และที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และเป็นบุคคลที่มีพระคุณยิ่ง และเป็นผู้วางพื้นฐานการศึกษาที่สำคัญ จนประสบความสำเร็จจนถึงขั้นนี้

อภิชัย กลุชา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา	11
	บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	13
	การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา	15
	หลักสูตร	17
	วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	20
	การบริการทางวิชาการ	24
	ครูผู้สอน	25
	ผู้บริหารสถานศึกษา	29
	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	32
	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
	หลักสูตร	37
	วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	38

การบริการทางวิชาการ	40
ครูผู้สอน	40
ผู้บริหารสถานศึกษา	42
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	44
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	46
สมมติฐานในการวิจัย	48
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	50
วิธีสร้างเครื่องมือ	51
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	52
วิธีจัดกระทำข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายข้อ	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	88
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	88
การวิเคราะห์ข้อมูล	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการวิจัย	95
การอภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	101
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	103
 บรรณานุกรม	 105
 ภาคผนวก	 113
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 127

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความถี่และคำร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามระดับการศึกษา	58
2	ความถี่และคำร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน	58
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน	59
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียน	61
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของ ผู้ปกครองที่มีต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตาม ระดับการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน	63
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อการบริการทางวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียน	65
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน	66
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียน	67
9	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน	68

10	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่ออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน	69
11	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน	70
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อหลักสูตร จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน	72
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามอาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียน	74
14	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อการบริการทางวิชาการ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียน	76
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อครูผู้สอน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน	77
16	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน	78
17	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน	79
18	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่ออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียน	81
19	เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	82

20	เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน ต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จําแนกตาม องค์ประกอบ	83
21	เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันต่อการ จัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	85
22	เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันต่อการ จัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จําแนกตามองค์ประกอบ	86

บทนำ

การศึกษาเป็นกิจกรรมที่สังคมจัดให้เกิดขึ้น เพื่อทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ฝึกฝนให้เยาวชน ประชาชนในสังคมนั้น ๆ ได้รับประสบการณ์และมีพฤติกรรมไปตามแนวทางที่สังคมปรารถนา การศึกษาทำหน้าที่สำคัญ ๆ หลายประการด้วยกัน ที่เห็นได้ชัดคือช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรมและ วัฒนธรรมนิยมประเพณีต่าง ๆ ช่วยเด็กและเยาวชนปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี ช่วยถ่ายทอด ความรู้และพัฒนาความคิดเพื่อค้นคว้าทดลองหาความรู้ใหม่ ช่วยแก้ไขให้เกิดความเสมอภาคใน สังคมด้านการได้รับความรู้และการฝึกอบรม ช่วยพัฒนาคุณธรรมและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ช่วยให้ได้รับการพัฒนากิจกรรมเพื่อประกอบอาชีพและช่วยให้มีการพัฒนาด้านจิตใจองงาม (บรรจง ชูสกุลชาติ. 2533 : 92 - 93) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของสังคมใน การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและสังคม ระบบการศึกษานี้ไม่สามารถดำเนินการไป ได้อย่างอิสระ ระบบการศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบบอื่น ๆ และต้องหันแปรไปตามการ เปลี่ยนแปลงของระบบอื่น ๆ ด้วย ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อ การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม และคุณธรรมของคนในชาติอย่างมาก การจัดการศึกษา ก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและทิศทางให้สอดคล้องกับระบบสังคมและเศรษฐกิจด้วย

การมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาต่อจากระดับประถมศึกษา และเป็นพื้นฐานสำคัญของการ ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ระบุว่า "การศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและ วิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ และรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม" การศึกษาระดับนี้จึงมีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าระดับอื่น ๆ เพราะเป็นการพัฒนาบุคคลให้ได้เรียนรู้มากขึ้น วางรากฐานทาง ความคิด ความประพฤติ คุณธรรม ความสามัคคีในหน้าที่พลเมืองที่ต้องดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย รักษาขนบธรรมเนียม สร้างความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศชาติ

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จะหวังได้จากผู้บริหาร ครู และชุมชนที่ต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง (Patterson. 1983 : 7) การจัดการมัธยมศึกษาได้พัฒนาไปอย่างมาก จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนหลักสูตร พัฒนาระบบบริหาร ระบบการเรียนการสอนตลอดมา แต่ก็ยังปรากฏว่ามีปัญหาอยู่

จากการประเมินสภาพการจัดการศึกษาและประเมินผลตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 139 - 143) พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่ได้สร้างให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผูกพันกับชุมชน นักเรียนยังไม่ค่อยเกิดความรู้สึกที่จะร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชน ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียนมัศึกษานั้นน้อยมาก ในโรงเรียนทุกขนาด ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในเมืองหรือนอกเมือง หรือในชนบท ปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการมัธยมศึกษา ดังนั้น การพิจารณาจากฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการอย่างเดียว ไม่สามารถมองเห็นปัญหาทุกด้าน แต่ถ้าได้มีการศึกษาจากด้านชุมชนหรือผู้ปกครอง นักเรียนบ้างจะช่วยให้เห็นปัญหาจากทิศทางอื่น ๆ กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ก็มีปัญหาดูคล้ายกัน แม้ว่าจะเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับกรุงเทพมหานครและเป็นเมืองที่มีเศรษฐกิจค่อนข้างดี เป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 2,991 โรงงานก็ตาม (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ. 2534 : 567) จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กแต่ก็มีโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 20 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรง ขนาดกลาง 4 โรง และขนาดเล็ก 2 โรง มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 33,888 คน (รายงานการศึกษาส่วนภูมิภาคภาคสถิติ รศก. 2534 : 14) ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของจังหวัดก็คือ ผู้ปกครองยังไม่พึงพอใจกับมาตรฐานการจัดการศึกษาของจังหวัด จะเห็นได้จากการรับเด็กเข้าเรียนยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากผู้ปกครองนักเรียน ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนมีความพร้อม การรับเด็กเข้าเรียนต้อง

เปิดรับรอบ 2 และรอบ 3 จึงจะได้นักเรียนครบตามต้องการหรือบางทีก็ไม่ครบ ผู้ปกครอง มุ่งความนิยมไปที่โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง ทำให้มีการฝากเด็กเข้าเรียนและมีการวิ่งเต้น ต่าง ๆ นานา สร้างความลำบากใจให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนที่มีชื่อเสียง อย่างมาก บางส่วนก็มุ่งส่งเด็กเข้าเรียนต่อในกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ไกลเคียดการเดินทาง ไปมาสะดวก ด้วยเข้าใจว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครมีคุณภาพดีกว่า

ในการประชุมผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของจังหวัดที่ประชุมได้เสนอให้เร่ง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเท่าเทียมกัน เนื่องจากมีนักเรียนบางโรงเรียนจบ การศึกษาแล้วไม่สามารถไปศึกษาต่อระดับสูงได้ เพราะความรู้ยังไม่ถึงระดับเป็นที่น่าพอใจ ผู้ปกครองบางคนแสดงความไม่พึงพอใจชัดเจน และมีการวิพากษ์วิจารณ์หลักสูตรและการสอนซึ่ง แตกต่างไปจากที่เคยชิน มีเสียงตำหนิต่อการเรียนการสอน การให้งานหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่เสมอในขณะที่โรงเรียนก็มีความรู้สึก ว่า ผู้ปกครองไม่มีใครจะให้ความร่วมมือกับ ทางโรงเรียนทั้งในการสนับสนุนกิจการของโรงเรียนและการช่วยเหลือการเรียนของเด็ก ซึ่ง ความร่วมมือของผู้ปกครองเหล่านี้จะช่วยทำให้การบริหารโรงเรียนมีความคล่องตัว สามารถสร้าง ประสิทธิภาพทางการศึกษา (ประกอบ ศุภรัตน์. 2525 : 125) และจะช่วยปรับทิศทางของ โรงเรียนในการให้บริการทางวิชาการแก่คนในชุมชนได้มากยิ่งขึ้นด้วย

ปัจจุบันสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ มีนโยบายเร่งรัดพัฒนาการศึกษา ทุกระดับ ให้มีคุณภาพพร้อมรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจสังคม และจำนวนประชากรที่หลั่งไหลเข้า มาทำงานในจังหวัดสมุทรปราการ (แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539 ของจังหวัดสมุทรปราการ) และเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะได้สำรวจระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและจุดอ่อนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระดับนี้ อย่างเป็นระบบต่อไป และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนให้ มากยิ่งขึ้นด้วย การสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ปกครองจะส่งผลต่อความร่วมมือระหว่าง ผู้ปกครองและโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จะเห็นว่าโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจาก ผู้ปกครองมักจะเป็นโรงเรียนที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วมาก นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ครู

อาจารย์และผู้บริหารกระตือรือร้นที่จะทำงาน ทุ่มเทเพื่อให้นักเรียนมากขึ้น ทั้งยังเป็นการยกระดับวุฒิและพึงพอใจของบุคลากรทุกฝ่ายด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของจังหวัด และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยยังใช้เป็นข้อมูลในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน นอกจากนี้ยังสามารถนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนระดับนี้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองได้มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา
 - การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน 7 ด้าน คือ
 - 1.1 หลักสูตร
 - 1.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.3 การบริการทางวิชาการ

1.4 ครูผู้สอน

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

1.7 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้กระทำกับผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2534 ในจังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ 20 โรงเรียน นักเรียน 33,888 คน โดยพิจารณาให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร จำนวน 33,888 คน ดำเนินการสุ่มโดยใช้ตารางกะประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน (Yamane. 1973 : 1088) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียน 390 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งออกเป็น

3.1.1.1 ความรู้ระดับสามัญศึกษา

3.1.1.2 ความรู้ระดับประกาศนียบัตร

3.1.1.3 ความรู้ระดับอุดมศึกษา

3.1.2 อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งออกเป็น

3.1.2.1 อาชีพรับจ้าง

3.1.2.2 พนักงานบริษัท

3.1.2.3 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

3.1.2.4 วิชาชีพระดับสูง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ ตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 3.2.1 หลักสูตร
- 3.2.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2.3 การบริการทางวิชาการ
- 3.2.4 ครูผู้สอน
- 3.2.5 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 3.2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 3.2.7 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี เป็นไปตามความคาดหวังจากการดำเนินการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความเจริญงอกงามทุกด้าน กระตือรือร้นในการเรียน มีความสนใจและเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน ที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนต่อไป การเรียนการสอนที่จะทำการวิจัยประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1.1 หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน รวมทั้งความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดความทันสมัยของเนื้อหาวิชาที่จัดให้แก่นักเรียน

1.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ครูถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน การเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียน และการดูแลสังคมกลุ่มเพื่อนของนักเรียนด้วย

1.3 การบริการทางวิชาการ หมายถึง การอำนวยความสะดวกที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน เพื่อให้การศึกษาเล่าเรียนและปรับตัวได้ดีขึ้น เป็นต้นว่า การปฐมนิเทศ การลงทะเบียนวิชาเรียน การบริการห้องสมุด การจัดนิทรรศการ การจัดทัศนศึกษา การให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับวิชาการและการบริการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมทางวิชาการ

1.4 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรมแก่นักเรียน โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะความรู้ในวิชาที่สอนความสามารถในการเลือกวิธีสอน ความเอาใจใส่ดูแลนักเรียน และคุณธรรมของความเป็นครู

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งทำหน้าที่บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ โดยมุ่งศึกษาสมรรถภาพในการบริหารกิจการของโรงเรียน การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในด้านการปกครองนักเรียน การดูแลเอาใจใส่งานวิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์

1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง การเสริมสร้างช่องทางในการติดต่อระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ในด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ และการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนและร่วมกิจกรรมของชุมชน

1.7 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องน้ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เป็นที่พักผ่อน สถานที่เล่นกีฬา สุขลักษณะของสภาพแวดล้อม และการบริการภายในโรงเรียน

2. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้รับผิดชอบและดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอนนักเรียน ได้แก่ ญาติ หรือผู้ที่บิดามารดาไว้วางใจ และฝากบุตรธิดา ให้พักอาศัยอยู่ด้วย ซึ่งนักเรียนอาจมีผู้ปกครองมากกว่า 1 คน แต่การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน เฉพาะผู้ที่รับผิดชอบและดูแลใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดเพียงคนเดียว

3. ระดับการศึกษา หมายถึง ความรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในการวิจัยนี้ จำแนก ระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับคือ

3.1 ความรู้ระดับสามัญศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองที่มีความรู้ระหว่างระดับ ประถมศึกษาและ ไม่เกินมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

3.2 ความรู้ระดับประกาศนียบัตร หมายถึง ความรู้ที่ผู้ปกครองได้รับการ ศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา หรือได้รับประกาศนียบัตร ปวท., ปวช., ปวส. หรือต่ำกว่าปริญญาตรี

3.3 ความรู้ระดับอุดมศึกษา หมายถึง ความรู้ที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาและ ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหรือสูงกว่า

4. อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกอาชีพของ ผู้ปกครองนักเรียน เป็นดังนี้

4.1 รับจ้าง ได้แก่ ผู้ปกครองที่รับจ้างทำงานหาร้าน บริษัท ร้านอาหาร ขายของ และผู้ปกครองที่มีอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน ประมง

4.2 พนักงานบริษัท หมายถึง พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฐานะ เจ้าหน้าที่ธุรการ งานบริหารงานบุคคล งานการเงินบัญชีของบริษัท

4.3 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานที่ ได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือปฏิบัติหน้าที่ครูจากสังกัดต่าง ๆ

4.4 วิชาชีพระดับสูง หมายถึง ผู้ปกครองที่มีอาชีพนายธนาคาร นายแพทย์ วิศวกร ทนายความ นักบัญชี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของการมัธยมศึกษาในประเทศไทย

คำว่า "มัธยมศึกษา" เป็นคำที่เริ่มปรากฏใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2441 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ตามโครงการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2441 ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติโดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา ซึ่งในขณะนั้นมีโรงเรียนมัธยมศึกษาเฉพาะในกรุงเทพฯ เท่านั้น

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 9) เมื่อเริ่มแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) การมัธยมศึกษาในระดับโรงเรียนเริ่มขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยเพิ่มโรงเรียนและที่เรียนในตัวจังหวัดหรือชุมชนใหญ่ ๆ และขยายการตั้งโรงเรียนไปยังอำเภอต่าง ๆ และชุมชนทั่วไป จนกระทั่งปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการเริ่มจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล และท้องถิ่นชนบททางไกลทุรกันดาร เพื่อให้เยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาระดับนี้มากยิ่งขึ้น

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) คำนึงถึงการขยายปริมาณควบคู่ไปกับการปรับปรุงคุณภาพ โดยกำหนดว่า "ขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ตามสภาพท้องถิ่น จังหวัด และเขตการศึกษา โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เสมอภาคกัน" และเริ่มให้ความสำคัญกับการแบ่งเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ให้ความสำคัญกับการจัดตั้งโรงเรียนใหม่เพื่อให้โอกาสทางการศึกษากระจายไปยังกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในการเข้าเรียนอย่างแท้จริง และได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพด้วย ดังจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 "สนับสนุนให้มีการวางแผนระยะยาวทางการศึกษา เพื่อกำหนดประมาณการรับนักเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ความเสมอภาคทางการศึกษาและสภาพเศรษฐกิจและสังคม..." ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความสำคัญแก่ "การปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพของโรงเรียน ในท้องที่ทุรกันดารและยากจนเป็นอันดับแรก"

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดนโยบายไว้ชัดเจนมากในเรื่องต่อไปนี้

"เร่งรัด และรณรงค์เพื่อยขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น... ให้มีการศึกษาต่อมากขึ้น โดยเฉพาะในท้องที่ที่มีการศึกษาต่อต่ำพร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในชนบทให้สูงขึ้นทัดเทียมกับการศึกษาในเมือง"

สำหรับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กำหนดนโยบายและมาตรการ ดังนี้

"เร่งขยายบริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ โรงเรียนให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเพื่อที่จะให้ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาได้มีโอกาสเข้าเรียนทุกคน"

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการศึกษาโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์) ได้กำหนดนโยบายเพื่อยขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ ดังนี้

ให้กรมสามัญศึกษาเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกเทศในปี 2534 จำนวน 50 โรงเรียน ในปี 2535 - 2539 เปิดปีละ 100 โรงเรียน และเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาสาขา ในปี 2534 จำนวน 340 โรงเรียน ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวนปีละ 1000 โรงเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 18 -19)

จะเห็นได้ว่าการจัดมัธยมศึกษาในแต่ละช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้ขยายตัวจากเมืองไปสู่ชนบทมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันก็ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาควบคู่กันไปด้วยซึ่งในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพการศึกษานี้ ได้มีการกำหนดนโยบายไว้เป็นการเฉพาะในทุกแผนหลายประการด้วยกัน

การพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นเจตนารมณ์การจัดการศึกษาของรัฐ ตามที่กำหนดไว้เป็นนโยบายหลักในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งระบุไว้ดังนี้

"รัฐพึงจัดและส่งเสริมการมัธยมศึกษา เพื่อประกันความเสมอภาค ในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับนี้ของพลเมือง โดยจัดให้สอดคล้องและสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน"

แม้รัฐจะ ได้พยายามเร่งรัดให้มีการขยายและพัฒนาระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เยาวชน ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับพื้นฐานมากขึ้นโดยตลอดมาก็ตาม แต่ในปัจจุบันจำนวนผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังมีค่อนข้างน้อยกล่าวคือ อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2533 ทั่วประเทศเฉลี่ยเพียงร้อยละ 53.52 ซึ่งรัฐบาลได้พยายามขยายโอกาสและบริการทางการศึกษา ให้ได้รับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มขึ้นเป็น 100% ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 40)

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี โดยการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ผู้เรียนได้เลือกกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะฝึกเป็นอาชีพได้

ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

สาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติแสดงให้เห็นว่ารัฐ เน้นความสำคัญต่อการมัธยมศึกษา ในฐานะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการยกระดับพื้นฐานความรู้ของประชาชน ซึ่งคาดว่าจะมีผลต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป ดังนั้นนโยบายของรัฐบาลที่กล่าวว่า "จะสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนต่อชั้นมัศึกษามากขึ้น" และตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 เห็นชอบด้วยกับแนวทางการขยายการศึกษา ขึ้นพื้นฐานจากระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีการไม่บังคับ ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการกระตุ้นให้เด็กที่จบชั้นประถมศึกษา เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้นและกว้างขวางยิ่งขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2531 : 2 - 3)

ภิญโญ สาร (2521 : 303 - 304) ได้กล่าวถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาว่า สามารถที่จะกลมกลืน ปลูกฝังและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเยาวชนให้เป็นไปตามความต้องการ และจุดมุ่งหมายของสังคมได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด และอีกประการหนึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษายังเป็น สถานศึกษาที่มีเด็กวัยรุ่นเข้าเรียนอยู่มากที่สุด คืออายุระหว่าง 12 - 17 ปี ซึ่งรัฐจะต้องเตรียม คนเหล่านี้ให้เป็นผู้ที่ควรรับผิดชอบต่อบ้านเมืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โกวิท วรพิพัฒน์ (2533 : 25 - 26) ได้ระบุทิศทางการจัดการมัธยมศึกษาไว้ว่า การจัดการมัธยมศึกษาในปัจจุบันมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการปฏิบัติที่เกิดผลเป็นรูปธรรม อย่างจริงจัง นับว่าเป็นการก้าวไปข้างหน้าที่น่าพอใจ น่าศึกษาและติดตามสัมผัสความเป็นจริงของ ชีวิต คำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของบุคคลและสังคมเป็นหลัก กรมสามัญศึกษาซึ่งเป็น หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศ ได้ประกาศทิศทางการจัดการ ศึกษา เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2531 ดังนี้

1. กรมสามัญศึกษาเชื่อว่า นักเรียนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังจากการประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งจะ เป็นบุคคล ส่วนใหญ่ของประเทศ การมัศึกษามุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาให้มีความสามารถตามหลักสูตร และให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น ตามที่หลักสูตร เปิดโอกาสไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ให้นักเรียนเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ให้เป็นคนร่าเริง แจ่มใส มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความกตัญญู ขยัน ประหยัด เห็น ช่องทางในการประกอบอาชีพ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ และสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. กรมสามัญศึกษาเชื่อว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน จะมีส่วนใน การเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ มีผู้กล่าวว่า ครูอาจแบ่งเป็น ประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ครูพูดได้และครูที่พูดไม่ได้ ครูพูดได้เป็นที่รู้จักกันดี และได้รับ การยกย่องและยอมรับกันว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ครูพูดไม่ได้มักได้รับการกล่าวถึงน้อย

บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนถือว่าเป็นครูที่พูดไม่ได้ เชื่อว่าโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น เรียนง่าย สดชื่น สงบ แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุอาคารสถานที่ได้รับการดูแล มีความเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพลทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบ เรียนง่าย และรักษาความร่มรื่นไปด้วย ถือว่าคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรอันจะเกิดขึ้นในตัวนักเรียน โดยครูประเภทพูดไม่ได้นี้เป็นอย่างมาก จึงเห็นเป็นการสมควรที่โรงเรียนจะต้องพยายามจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการที่เด็กจะได้พัฒนาให้เต็มความรู้ความสามารถ

3. กรมสามัญศึกษาเชื่อว่า โรงเรียนที่ดีจะต้องไม่แปลกแยกจากชุมชน ฉะนั้นโรงเรียนจึงต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมคิด และหรือร่วมแก้ปัญหาของชุมชนด้วย และโรงเรียนควรจะใช้ทรัพยากรของชุมชน การเรียนการสอนในหลายเรื่อง ควรใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนและในหลายกรณีควรเชิญผู้รู้ในเรื่องต่าง ๆ ของชุมชน ให้ความรู้แก่นักเรียน และร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย

4. กรมสามัญศึกษาเชื่อว่า การร่วมคิดร่วมให้คำปรึกษาแนะนำ ยืนยันความถูกต้อง และให้การสนับสนุนทั้งด้านความคิด ทรัพยากรช่วยเผยแพร่ผลงาน ตลอดจนส่งเสริมให้มีสวัสดิการ จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ และนักเรียนมีขวัญกำลังใจ อันจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูง จึงมุ่งให้มีการนิเทศติดตามผลการสนับสนุนให้ครู ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และกิจการของโรงเรียนได้รับการนิเทศ การสนับสนุนดูแลซึ่งกันและกันให้เต็มความสามารถ

บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

เรื่อง เจริญชัย (2522 : 131 - 133) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาอย่างน้อยที่สุด ต้องสอนนักเรียนสอนผู้ปกครอง และต้องบริการสังคมหรือชุมชนด้วย กล่าวคือต้องสอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองดี รับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อสังคมต่อครอบครัว และต่อตนเอง และให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษา

จึงมีหน้าที่สร้างทัศนคติและให้ความรู้ ไม่ใช่ฝึกทักษะอย่างเดียว แต่ต้องฝึกลักษณะนิสัยการทำงานด้วย ส่วนการสอนผู้ปกครองหรือประชาชนนั้น ได้แก่ การให้ความรู้ทั่วไป โดยการประชุมเป็นครั้งคราว หรือส่งข่าวความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน หรือจัดฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นให้ แต่สิ่งที่ทางโรงเรียนควรตระหนักและมุ่งเน้นในเรื่องการสอน ผู้ปกครองจะต้องรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบ้านกับทางโรงเรียน ในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนเพื่อสนองภาระหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นนั้น ทางโรงเรียนจะต้องจัดโปรแกรมการเรียนให้กว้างเพื่อให้ นักเรียนได้เลือกตามความสามารถของแต่ละคน

นักการศึกษาในอเมริกา แมคเคลียร์ และเฮนคลีย์ (McCleary and Hencley. 1965 : 25) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการกิจหลักของโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้สรุปภารกิจหลักที่สำคัญ ๆ ไว้ 6 ประการ คือ

1. พัฒนาเชาวน์และสติปัญญา อุดมนิสัย และบุคลิกภาพของนักเรียน
2. ให้ความรู้ที่สำคัญและความคิดต่าง ๆ อันเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศของตนเองและประเทศอื่น ๆ
3. ทุนบำรุงและรักษา ยึดมั่นและจงรักภักดีต่อระบบการปกครอง และสังคมแบบประชาธิปไตยของประเทศ
4. ให้ความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพตามความเหมาะสมของบุคคลและสังคม
5. ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ
6. ปรับปรุงความคิดในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้อำนาจใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

ส่วน ศุภร ศรีแสน (2527 : 117 - 118) มีความเห็นว่าการมัธยมศึกษาเป็น การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพพลานามัย สังคม และพื้นฐาน การประกอบอาชีพ แก่เยาวชนในประเทศ ซึ่งการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหน้าที่สั่งสอนอบรมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2. ทาหน้าที่ให้นักเรียนคิดและทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ โดย สามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยดี โรงเรียนเป็นแห่งเดียวที่จะช่วยให้เกิดบูรณาการอย่างเต็มที่
3. ทาหน้าที่ส่งเสริมในส่วนที่นักเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อปลูกฝังความเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่น มีความคิดเป็นอิสระ
4. ทาหน้าที่อบรมฝึกฝนให้เด็กหนุ่มสาวเป็นประโยชน์ และจัดความคิดเรื่องการแบ่งชนชั้น
5. ทาหน้าที่เตรียมนักเรียนให้สามารถศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น คือระดับอุดมศึกษา
6. ช่วยนักเรียนทุกคนสำรวจสมรรถวิสัย ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติของตนเอง เพื่อโรงเรียนจะได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดภารกิจของโรงเรียนไว้ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา และคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. 2532 : 1 - 64) มีเนื้อหาสาระที่สำคัญประกอบด้วย หมวดต่าง ๆ 6 หมวด ดังนี้

1. การบริหารทั่วไป
2. งานธุรการ
3. งานวิชาการ
4. งานปกครองนักเรียน
5. งานบริการ
6. โรงเรียนกับชุมชน

โดยแต่ละหมวดมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติไว้ค่อนข้างละเอียด ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ทั่วไป

การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษานี้ เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้ตรงตามจุดประสงค์ ด้วยความเข้าใจตรงกันทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนค้นพบปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนประสบอยู่ จะสามารถทำให้แก้ปัญหาตรงจุดและเป็นพื้นฐานการปรับมาตรฐานโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น และขณะเดียวกันทางกรมสามัญศึกษาจะได้ทราบปัญหาอุปสรรคและสภาพที่แท้จริงของโรงเรียน ที่ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุน อันเป็นเครื่องชี้แนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้ได้คุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ในการปฏิบัติงานทางด้านการจัดการเรียนการสอน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 1) ได้เสนอแนะไว้ว่า ต้องอาศัยกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาที่เป็นระบบจึงเริ่มตั้งแต่การรู้จักตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนางาน การรู้เทคนิคการพัฒนา การจัดทำแผนและลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ การติดตามและประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ ตลอดจนนำผลการประเมินผลงานมาปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้รับเกณฑ์มาตรฐานบางส่วนที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ตลอดทั้งสร้างแรงจูงใจและประสบการณ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อชีวิต มีระเบียบขั้นตอนของการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความต้องการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยความเต็มใจซึ่งปราศจากการบังคับขู่เข็ญ นักเรียนและครูสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางและเสรี มีความร่วมมือและสัมพันธ์กันอย่างอบอุ่น กิจกรรมที่มีคุณค่าได้รับความสนใจจากนักเรียน ขอบเขตของการเรียนการสอนตลอดทั้งการประเมินการเรียนการสอนต้องอาศัยผู้บริหาร ครู นักเรียน และพ่่น้ำเสียงการกล่าวขวัญจากผู้ปกครองนักเรียน

ดังนั้น จากเกณฑ์มาตรฐาน การบริหารงานทางวิชาการของโรงเรียนและกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบของทางราชการผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบการวิจัย ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ "ในล่่วนที่ผู้ปกครองนักเรียนสามารถมองเห็นมีความเข้าใจหรือสอบถามข้อมูลได้ง่าย

ซึ่งครอบคลุมถึงหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ซึ่งจะกล่าวถึงสาระและหลักการในแต่ละเรื่องอย่างละเอียดต่อไป

1. หลักสูตร

หลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถ และมวลประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติในวัยต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนทุกระดับ ผู้จัดการศึกษาจำเป็นต้องทราบถึงความคาดหวังของหลักสูตรในภาพรวมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ กันตามสภาพของในแต่ละท้องถิ่น ความคาดหวังของหลักสูตรเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนทุกระดับ มีความสัมพันธ์สอดคล้องและต่อเนื่องกัน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 3) ได้จัดทำคู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และได้กล่าวถึงหลักการของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

1. มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ดังนั้น เพื่อสนองหลักการดังกล่าว หลักสูตรจึงกำหนดให้มีวิชาเลือกอย่างหลากหลายทั้งวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี
 2. เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ ดังนั้น หลักสูตรจึงได้กำหนดให้มีวิชาบังคับ ซึ่งประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ที่ทุกคนจำเป็นต้องรู้
 3. มุ่งให้ผู้เรียนสนองความต้องการของท้องถิ่น และประเทศชาติ ดังนั้นหลักสูตรจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม ปรับเปลี่ยนคำอธิบายรายวิชา และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนได้
- นอกจากนี้ หลักสูตรยังกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ สามารถรักษาและเสริมสร้างสุขภาพของตนเอง และชุมชน มีความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดให้มีวิชาบังคับ วิชาเลือกเสรี และกิจกรรม ดังนี้

1. วิชาบังคับ ประกอบด้วยวิชาบังคับแกนและวิชาบังคับเลือก

1.1 วิชาบังคับแกน มุ่งปลูกฝังความรู้ และทักษะพื้นฐานสำหรับพัฒนาสติปัญญา และบุคลิกภาพอันดีงาม ได้แก่ ความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้ภาษาไทย การคิดคำนวณ ความเข้าใจพื้นฐานในทางวิทยาศาสตร์และสังคม การรักษาสุขภาพ และความชื่นชมในศิลปวัฒนธรรม และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

1.2 วิชาบังคับเลือก เป็นวิชาพื้นฐานที่เสริมวิชาบังคับแกน ในส่วนที่ต้องการให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และผู้เรียน

2. วิชาเลือกเสรี

เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นหาความถนัดและความสามารถอันเป็นเครื่องชี้แนะให้ตัดสินใจเลือกเรียนวิชาได้เหมาะสมและได้พัฒนาสติปัญญา และความสามารถให้สูงสุดตามศักยภาพของผู้เรียนทุกคน

3. กิจกรรม

นอกจากรายวิชาดังกล่าวแล้ว หลักสูตรยังกำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอีก 3 ประเภท กิจกรรมเหล่านี้มิใช่การเรียนวิชาซึ่งให้ผู้เรียนเข้าห้องเรียนเพื่อฟังคำสอน หรือประกอบกิจกรรมตามที่ครูกำหนดแล้วสอบ แต่เป็นการประกอบกิจกรรมร่วมกันภายใต้การดูแลของโรงเรียนเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ได้ประโยชน์จากกัน และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้กำหนดความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียนจบแล้ว จะเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และร่วมทำประโยชน์ให้กับสังคมตามความรู้ ความสามารถของตน เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามความคาดหวัง หลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่นี้จึงมีจุดเน้น 3 ประการ คือ

1. จัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการ โดยโรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคมโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ครูจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากการสอนที่เน้นด้านความรู้ ด้านเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เพียงอย่างเดียวให้เป็นการสอนโดยผสมผสานการให้ความรู้กับการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้ครูจะต้องใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับกับสถานการณ์อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดทักษะในกระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการเข้าสู่สังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการย่อยข้อมูล กระบวนการจัดการ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการฝึกทักษะ กระบวนการพัฒนาค่านิยม กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการเสนอรายงาน เป็นต้น

2. ส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลายของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกันในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจและสังคม จึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการและเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละท้องถิ่นได้รับประโยชน์ รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพันกับท้องถิ่นของตนเองอีกด้วย ทั้งนี้โดยหลักสูตรสนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ในประเด็นต่าง ๆ คือ เพิ่มเติมหรือปรับรายละเอียดเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ภาคนศหรือจัดกิจกรรมเสริม ทาสื่อหรือหนังสือประกอบการเรียนการสอน พัฒนาระบบการเรียนการสอนและสามารถจัดการรายวิชาเพิ่มเติม นอกเหนือจากการใช้รายวิชาที่ส่วนกลางกำหนดไว้

3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและหลากหลายในวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี ตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของแต่ละคน เพื่อให้มีทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดให้มีวิชาบังคับ วิชาเลือกเสรี และกิจกรรม ดังนี้

1. วิชาบังคับ ประกอบด้วยวิชาบังคับแกน และวิชาบังคับเลือก

1.1 วิชาบังคับแกน เป็นวิชาพื้นฐานที่สอดคล้องกับชีวิต และสังคมโดยทั่วไป ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกัน ได้แก่ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และพลานามัย

1.2 วิชาบังคับเลือก เป็นวิชาพื้นฐานซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่น ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วิชาพลานามัย วิทยาศาสตร์ และวิชาพื้นฐานวิชาชีพ

2. วิชาเลือกเสรี เป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เลือกตามความสนใจหรือความถนัดและความต้องการของแต่ละคน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านของผู้เรียน ได้แก่ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ศิลปะและวิชาชีพ

3. กิจกรรม เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างอุปนิสัยของผู้เรียน โดยมี 3 ประเภท คือ กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กิจกรรมแนะแนวและหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ และกิจกรรมอิสระของผู้เรียน

2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นเพียงแนวทาง หากปราศจากการสอนของครูและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนก็ไม่สามารถเจริญงอกงามตามจุดหมายของหลักสูตร การสอนที่ดีจะต้องมีลำดับขั้นตอน มีกระบวนการซึ่งนักการศึกษา และผู้รู้หลายท่านได้ให้แนวคิดไว้อย่างกว้างขวาง ในการเรียนการสอนจะสัมฤทธิ์ผลได้ดังนี้ โบเก้ (Bogue: 1974 : 150) ได้เสนอแนวความคิดที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดหมายไว้ 4 ประการ คือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาความมีเสรีภาพทางสติปัญญา (Intellectual Independence) ฉะนั้นจึงต้องให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็น หรือใช้สติปัญญาของเขาเองเต็มที่

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการเฉพาะตัว (Idiosyncratic Process) เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งความสนใจ และแบบแผนของการเรียนรู้ (Learning Style) ฉะนั้นจึงต้องระลึกไว้เสมอว่า ไม่มีวิธีสอนใดที่จะใช้ได้สำหรับผู้เรียนทุกคน

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการ ผู้เรียนต้องเป็นผู้กระทำเอง (Active Process) ฉะนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปะทะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้อยู่เสมอ

4. การเรียนรู้วิธีการเรียนเป็นสิ่งสำคัญกว่าการเรียนรู้เนื้อหาวิชา (Learning Process) ฉะนั้นผู้สอนจึงไม่ควรมุ่งสืบทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยราบรื่น ครูผู้สอนควรคำนึงการสอนตามลำดับขั้นตอนสำคัญ ๆ ซึ่ง กาเย (Gagne. 1968 : 93 - 114) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ดังนี้คือ

1. ได้รับความสนใจของผู้เรียนให้เกิดขึ้นก่อน
2. แจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน
3. ทบทวนถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้ว
4. เสนอสิ่งเร้าในการเรียนการสอน
5. ให้แนวทางในการเรียนการสอน
6. ให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงว่า ได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว

ออกมา

7. แจ้งผลการแสดงพฤติกรรมกลับไปให้ผู้เรียนทราบเพื่อแก้ไข
8. ประเมินผลพฤติกรรม
9. ช่วยให้ผู้เรียนได้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว และสามารถถ่ายโยงไปสู่สิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ได้

คิบเบลอร์ (Kibler. 1974 : 73 - 79) ได้เสนอแนะหลักการในการจัดการเรียนการสอนเอาไว้ 10 ขั้นตอน ซึ่งมีส่วนแตกต่างไปจาก กาเย หลายข้อด้วยกัน หลักของ คิบเบลอร์ ได้แก่

1. การเตรียมตัวก่อนการเรียนรู้ ก่อนที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนควรจะได้มีความรู้อันถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นมาก่อนแล้ว และผู้เรียนควรจะได้รับ การ "อ่านเครื่อง" เสียก่อน ด้วยการที่ผู้สอนแจ้งให้รู้ว่า ความรู้เดิมอะไรบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ และความรู้เดิมอะไรบ้างที่อาจมาขัดขวางการเรียนรู้ใหม่

2. การจูงใจ ผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าหากเขามีความสนใจในสิ่งที่ถูกนำมาให้เขาเรียน การเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และหรือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะเพิ่มความสนใจใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียนได้ กิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนกระทำควรจะมีลักษณะที่ทำให้เขารู้สึกมั่นใจว่าจะกระทำให้สำเร็จลงไปได้

3. การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นพฤติกรรมปลายทางเป็นแบบอย่างการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ดีว่าประสบผลสำเร็จหรือน่าพอใจ จะช่วยทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นตามไปด้วย

4. การตอบสนองอย่างมีชีวิตชีวา การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนควรเป็นเรื่องของผู้เรียนเป็นหลัก เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้จากสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำเองหาใช่จากสิ่งที่ผู้สอนได้กระทำไม่

5. การแนะนำ ในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่นั้น ผู้เรียนควรจะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจนกระทั่งเขาสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้เองโดยลำพัง

6. การฝึกปฏิบัติ ในการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนควรจะได้รับโอกาสที่จะฝึกปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เรียนรู้ใหม่บ่อย ๆ ครั้ง

7. การแจ้งผลกลับไปให้ทราบ ในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่แต่ละครั้งนั้น ผู้เรียนควรจะได้รับทราบผลของการแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงานของเขาโดยทันที ถ้าหากเป็นการปฏิบัติงานที่ได้ผลดีการให้รางวัลจะเป็นตัวเสริมแรง ทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นอีก

8. การจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนนั้นเนื้อหาวิชาควรถูกนำมาจัดในลักษณะที่จะให้ผู้เรียนจากง่ายไปหายาก หรือจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว การเรียนรู้ให้สำเร็จก็จะได้ตามนั้น หากไม่แล้วผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

9. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการเรียนรู้และอัตราในการเรียนรู้ ฉะนั้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียนจึงต้องจัดในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการที่เขาถนัด และในอัตราที่เหมาะสมกับความสามารถ

10. พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่า ทักษะในการกระตุ้นความสนใจ การอธิบาย การให้คำแนะนำ การใช้ตัวเสริมแรง ตลอดจนการบริหารห้องเรียน ล้วนแต่มีผลทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแตกต่างกันออกไปทั้งสิ้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกำหนดวิธีสอนในแต่ละวิชา และแต่ละชั่วโมง

การสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่นั้นคือ การสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เป็นการสอนวิธีการคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา การทำงานอย่างฉลาดและอย่างรู้ขั้นตอน เรียกว่ารู้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ใช่สอนเนื้อหาที่จะคิดไปให้หมด จุดเน้นก็คือ ต้องสอนวิธีคิดวิธีทำ วิธีแก้ปัญหาให้เป็นกิจลักษณะ การสอนจึงต้องสอนเป็นกระบวนการไม่ใช่สอนเน้นแต่เนื้อหาอยู่อย่างเดียว วัลลภ กันทรพัญ์ (2533 : 3) จึงสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นต้องให้ผู้เรียนได้เกิดความสำเร็จ 2 ประการ คือ

1. เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ ในตัวเอง ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านคุณภาพ และด้านความคล่องแคล่วทางกาย ตามศักยภาพที่เขามีอยู่
2. เกิดคุณสมบัติที่จะคิดตัวไป เพื่อให้ประโยชน์ในอนาคต ได้แก่ สติปัญญา ความสามารถ จริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม ตลอดจนบุคลิกภาพ

บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสนับสนุนวิธีเรียนรู้และวิธีสอนอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมเร่งเร้าการเรียนรู้ ช่วยให้การเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น สนุกสนาน ไม่เครียด บรรยากาศในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศทางจิตวิทยา ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างขึ้น และกำหนดขึ้นสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ความเข้าใจ ความศรัทธา เชื่อถือซึ่งกันและกัน การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือบรรยากาศทางกายภาพ เป็นต้นว่าสภาพห้องเรียนที่สวยงาม สงบเงียบ มีสื่อการเรียนการสอนที่พร้อม และมีสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับแสง ความดังของเสียง ทิศทางลมและการถ่ายเทอากาศ บรรยากาศเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงด้วย

ความร่วมมือกันของครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ประดิษฐ์ อภิรมย์ (2523 : 123 - 137) ได้กล่าวถึงหลายประการ ได้แก่ บุคลิกภาพบางประการของครู รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย สีนํ้าท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขัน และบทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออก ความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่ มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเองก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วย

3. การบริการทางวิชาการ

การเรียนการสอนจะดำเนินไปโดยราบรื่น ยังคงต้องอาศัยการบริการทางวิชาการที่โรงเรียนต้องให้แก่นักเรียนควบคู่ไปด้วย นับตั้งแต่การให้การปฐมภูมิแก่เมื่อนักเรียนเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และได้รับความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

กัญญา สาธร (2519 : 232) ได้ให้ความหมายของการบริการทางวิชาการว่า หมายถึง การบริการกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคนควรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูทางด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือการให้ความรู้ในด้านวิชาการ ซึ่ง วิจิตร วรุตบางกูร (2520 : 31) ได้ให้ความเห็นว่า ในการดำเนินงานทางด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ครูโดยการกระจายอำนาจการบริหารและความรับผิดชอบให้คณะครู เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในวิชาทุกสาขา ในการกระจายความรับผิดชอบให้คณะครูเพื่อต้องการสนับสนุนให้เกิดความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา วิธีดำเนินการกระทำได้หลายวิธี คือ การจัดตั้งชุมชนหรือสมาคมเพื่อเป็นศูนย์กลางในการค้นคว้าและช่วยกันจัดวางมาตรฐานในการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ จัดให้มีบรรยากาศทางวิชาการโดยการส่งเสริมให้คณะครูได้มีการแสดงออกทางวิชาการ เช่น การเขียนบทความ สนับสนุนให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการในเรื่องหลักสูตร ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การศึกษา การจัดแบ่งหมู่เรียน การนิเทศการสอน ห้องสมุด และการวัดผลประเมินผล

พนัส ทันทาคินทร์ (2524 : 278) ได้กล่าวไว้ว่า นอกจากการบริการทางวิชาการแล้ว โรงเรียนจะต้องจัดบริการด้านอื่นด้วย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานด้านวิชาการอีกทางหนึ่ง ดังนั้น การบริการที่โรงเรียนควรจะต้องจัดให้นักเรียนควรมีดังนี้

1. บริการสุขภาพ ทำเพื่อป้องกันและการรักษาเบื้องต้น ในการป้องกันนั้น ควรจะเริ่มตั้งแต่การตรวจโรคตอนเข้าเรียน และการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกายโดยทั่วไป ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมแก่สุขภาพ ส่วนการรักษาในโรงเรียนจะทำให้ได้ก็เพียงการให้การพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น

2. การจัดการอาหารกลางวัน บริการนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารได้ในราคาที่ถูกลง ผลพลอยได้อีกประการหนึ่งก็คือ การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหารและมารยาทในสังคม

3. บริการร้านค้าของโรงเรียน จุดประสงค์เพื่อจะขายอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนและเพื่อความสะดวกที่นักเรียนจะจัดหาอุปกรณ์ที่มีราคาถูกและมีคุณภาพตรงต่อความต้องการ

4. บริการจัดให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งในด้านทรัพย์สินและสวัสดิภาพส่วนบุคคล เช่น การรักษาความปลอดภัยในเรื่องเกี่ยวกับการจราจร การต่อสู้และหนีภัยอันเกิดจากเพลิงไหม้ และโรงเรียนควรถือเป็นนโยบายที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับคณะครูในเรื่องเหล่านี้ด้วย

4. ครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นทรัพยากรและปัจจัยสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน นักเรียนจะเรียนได้ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความสุขที่จะได้อยู่ในโรงเรียน และในการสอนครูที่ควรใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเจริญงอกงามของนักเรียนได้ ครูที่ควรมีส่วนสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ประภาสรี สัจันทบุตร (2522 : 15) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในการเรียนการสอนได้สรุปว่า การเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละ

ครั้ง จะให้เป็นไปในแบบใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้นั่งชี้ทั้งสิ้น คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพทั้งหลายประการ เช่น ความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน เป็นพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนนั้น

โรงเรียนทุกโรงเรียนปรารถนาจะได้ครูดีมาทำการสอนทั้งสิ้น แต่ครูดีควรมีลักษณะเช่นใด ประชุมสุข อาชาวารุง (2522 : 431) ได้กล่าวถึง ลักษณะเด่นของครูผู้สอนที่ดีว่า ประกอบด้วย

1. พอใจในการสอน ชอบสมาคม และชอบทำงานร่วมกับนักเรียน
2. มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีท่าทางสง่าผ่าเผย
3. มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปและธรรมชาติของผู้เรียน
4. เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา ซึ่งตนมีส่วนร่วมและพยายาม

ปฏิบัติงานเพื่อผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ

5. รู้วิธีแนะแนวทางในการเรียน มีความรู้ ความสามารถที่จะใช้วิธีสอนต่าง ๆ

ให้ได้ผลดี

6. มีความรู้ดีเป็นพิเศษในวิชาที่ตนรับผิดชอบสอน
7. สามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ครูและนักเรียนยกย่องนับถือ

ซึ่งกันและกัน

8. เป็นผู้แสวงหาความเจริญในด้านงานอาชีพใส่ตน แสวงหาวิธีที่จะปรับปรุงตนเองเพื่อให้เกิดความชำนาญ และมีประสิทธิภาพในงานของตนอย่างรอบคอบ และให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน

9. มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีชีวิตชีวา
 10. มีลักษณะนิสัยที่ดี เป็นตัวอย่างของความประพฤติที่ดีที่รับผิดชอบแก่นักเรียน
- ธนู แสงศักดิ์ (2505 : 85 - 100) มีความเห็นว่า ลักษณะของครูที่ดีนั้นมี

5 ประการ คือ

1. มีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี ครูจะต้องสนใจ เอาใจใส่ปัญหาของนักเรียน คอยตอบปัญหาให้กระจ่าง แน่แนว ไม่แสดงอารมณ์รุนแรง ไม่เยาะเย้ย รู้จักระงับอารมณ์ มีน้ำใจนักกีฬา อุดหนุน วางตัวเหมาะสมกับเด็ก ไม่สนิทสนมเกินไป ไม่ทำให้ขายหน้า รู้จักชมเชย เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลการสอน และตัดสินความดีงามของนักเรียนด้วยเหตุผล
2. มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน
3. การสอนดี มีการเตรียมการสอนตามหลักสูตรและสอนได้ตามนั้น และครูจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี
4. มีเจตนาดีต่ออาชีพครู จะต้องมีการร่ายยาวและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
5. มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองดี
ท่านได้สอนความคิดเห็นส่วนตัวต่อไปว่า ครูที่ดีนั้นถ้าแยกย่อยออกไปรูปของพฤติกรรมแล้วจะมี 11 ประการ คือ
1. ตรงต่อเวลา
2. มาทำงานเป็นเนืองนิตย์
3. เตรียมการสอนสม่ำเสมอ
4. เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียน
5. ทำงานสำเร็จเรียบร้อยรวดเร็ว
6. รู้และรับผิดชอบขอบข่ายงานของตน
7. หนักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
8. ไม่ถือเอาถือเรา และมีความสามัคคีกลมเกลียว
9. ต้องมีการร่ายยาวและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู ของครูสภา
10. ประจบหัวหน้าสถานศึกษาด้วยการทำงานตามหน้าที่ที่กำหนดให้ มิใช่คอยเสนอหน้า และสอพลอ ด้วยการพูดเรื่องที่ไม่เป็น เรื่อง ให้ขายหน้าแล้วก็ทำให้นายและลูกน้องแตกกัน
11. ช่วยงานพิเศษเมื่อได้รับการขอร้อง

จากการศึกษาประวัติของครูดีในอดีตของไทยจะพบลักษณะที่น่าสนใจเป็นอันมาก
หลวงสำเร็จวรรณกิจ ชื่อเดิมว่า บุญ เสงขะนันท์ (2516 : 64 - 91) มีลักษณะของครูที่ดีคือ

1. มีศรัทธาในอาชีพครู
2. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
3. ขยันสอน
4. สอนด้วยใจรักไม่หวังผลตอบแทน
5. ลักษณะดี
6. มารยาทงาม
7. แต่งกายเรียบร้อย
8. ระเบียบวินัยดี
9. ยุติธรรม
10. รักเด็กอยากให้เด็กได้ดี ยินดีในความสำเร็จของศิษย์
11. มีน้ำใจนักกีฬา
12. มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง
13. ก่อเกียรติของการเป็นครู
14. ซื่อสัตย์
15. สุขภาพดี

มารยาท เป็นลักษณะของครูที่แสดงออกมา เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (2515 :
26 - 30) ได้แสดงโอวาทในเรื่องมารยาทครู บางตอน ดังนี้

ครูเป็นผู้สั่งสอนศิลปวิทยาการแก่นักเรียนทั้งหลาย ครูจึงต้องมีความรู้ยิ่งมากก็ยิ่งเป็น
เครื่องส่งเสริมให้การทำงานของครูดียิ่งขึ้น ความรู้ยิ่งทวีขึ้น ครูต้องหาความรู้เพิ่มเติมอยู่
เสมอ ครูเป็นกระจกเงาที่เด็กต้องมานั่งจ้อง ครูจึงต้องมีอุปนิสัยดีสำหรับเด็กได้
เอาอย่างไปแต่ที่ดี เด็กคนใดที่เราสอนไม่ได้ตั้งใจก็ควรคิดว่าเป็นความผิดของเรา ครูยอม
ไม่พริ้วเวลาของศิษย์ เรารักเป็นครูเราต้องไม่กลัวเหนื่อย

5. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ และต้องมีความรู้ในการบริหารงานเป็นอย่างดี ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด มีผู้ให้ความหมายของผู้บริหารโรงเรียนและภาระหน้าที่ ดังต่อไปนี้

คุก และแมค (Cook and Mack. 1971 : 22) อธิบายว่า ผู้บริหารโรงเรียนคือ ผู้นำ ประมุขหรือผู้ประสานงานของกลุ่มที่ทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนในการที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างสำเร็จลงได้ตามความประสงค์ ด้วยการประยุกต์เอาประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนเองมาใช้ตามสถานการณ์

สำหรับหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนนั้น ภิญโญ สาร (2516 : 356 - 366) ได้กล่าวถึง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ต้องครอบคลุมภารกิจ

6 ประการด้วยกันคือ

1. การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การกระตุ้นและแนะนำครูเป็นรายบุคคล ให้ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
2. การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดระเบียบ บรรจุ แต่งตั้ง กำหนดหน้าที่ พัฒนา บำรุงขวัญ ส่งเสริมให้มีการแนะนำ ห้องพยาบาล ที่พักผ่อน
3. การบริหารกิจการนักเรียน เช่น การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร
4. ความสัมพันธ์ชุมชน ผู้บริหารต้องสามารถสื่อความเข้าใจกับบุคคลในชุมชน
5. การบริหารงานธุรการ ได้แก่ การจัดการเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ ทรัพย์สินต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดส่วนงานต่าง ๆ ในโรงเรียน
6. การบริหารกิจการที่เกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการแนะนำ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ที่พักผ่อน เป็นต้น

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 59 - 61) นั้น ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูใหญ่ไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบในการทำงานทุกอย่างในโรงเรียน ได้แก่ รับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการศึกษาและของทางราชการ รับผิดชอบต่อองค์การทั้งภายในและภายนอก เช่น การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานแห่งอื่น รับผิดชอบต่อตรวจสอบของผู้มีอำนาจเหนือ
2. เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของโรงเรียน ครูใหญ่จะต้องเป็นตัวแทนในกิจการงานต่าง ๆ ของโรงเรียน การติดต่อองค์การภายนอกโรงเรียน จะต้องกระทำในนามครูใหญ่ ครูใหญ่จะต้องเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการติดต่อกับสังคมภายนอก
3. เป็นผู้นำเทศหรือให้การแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ครูใหญ่ต้องทำหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษา ตักเตือน สั่งงาน ชี้แนะ และกระตุ้นให้คิดริเริ่มงานใหม่ ๆ นั้น และสามารถสร้างความสามารถในการทำงานให้แก่ครู
4. เป็นผู้ริเริ่มงานใหม่ พยายามปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้น การกิจนี้ต้องการเวลา ความรอบรู้ ความรู้จักคิดสร้างสรรค์ และการปรับปรุงให้ดีขึ้น
5. เป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาระดับสูงของโรงเรียน หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญที่สุด เพราะงานขั้นสุดยอดของโรงเรียน เป็นหน้าที่โดยเฉพาะของครูใหญ่ที่จะต้องตัดสินใจและรับผิดชอบ ผลอันเกิดจากการตัดสินใจนั้น ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจจะต้องพิจารณาวินิจฉัยให้รอบคอบจากข้อมูลที่ถูกต้อง หรือจากการประเมินสถานการณ์ไว้อย่างดีแล้ว

ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่ดีหลายประการ คือ มีความรู้ดี มีวิสัยทัศน์งานอย่างฉลาด มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป มีอารมณ์มั่นคง ใจกว้าง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีศีลธรรม และทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 150 - 151) และ อรุณ รักธรรม (2527 : 199 - 202) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีและที่จำเป็นของผู้บริหาร ซึ่งสรุปได้ 4 ข้อ ดังนี้

1. มีความรู้ในงานบริหาร รู้นโยบาย รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีแผนในการดำเนินงาน มีการประเมินผลงาน และมีความคิดริเริ่มทำงานต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

2. มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีพรหมวิหาร 4 มีสังคหวัตถุ 4 มีความ
ยุติธรรม รู้จักเสียสละ ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชา และ
มีมนุษยธรรม

3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวดี การประพฤติปฏิบัติเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสร่าเริง มีความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติผู้อื่น

4. มีความอดทน มีความกล้าหาญ มีความสามารถในการตัดสินใจโดยรวดเร็ว
ไม่ลังเลมีความกระตือรือร้น มีความพร้อมที่จะทำงานเสมอและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงานใน
ทุก ๆ ด้าน

วินัย พัฒนารัฐ (2523 : 1 - 7) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารการศึกษาไทยควรมี
คุณลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานของผู้บริหาร ดังนี้คือ เป็นคนมีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน มีความจงรัก
ภักดีต่อสถาบัน เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานเป็นทีมได้ มี
ความเสียสละสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นนักพูดที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ และ
มีความเป็นประชาธิปไตย

คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสูง ตามความเห็นของ ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์
(2523 : 115) มี 10 ประการ คือ เป็นผู้ที่สามารถคบค้าสมาคมได้ด้วย มีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ มีความหนักแน่น มีความรอบรู้ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความพร้อมและเข้าใจต่อ
สถานการณ์ ให้ความร่วมมือเป็นคนกว้างขวาง สามารถปรับตัวได้ดี และมีความสามารถในการ
การเจรจา

วิจิตร วรตบากร และสุพิชญา อีระกุล (2523 : 74 - 76) ได้ให้
แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนที่ดี ดังนี้คือ

1. ความเป็นผู้นำ คือมีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่ม
และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ง่าย คุณสมบัติในด้านนี้ ประกอบไปด้วย
ลักษณะต่าง ๆ คือ มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน มีความสามารถในการจูงใจคน
มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ มีความฉลาดและไหวพริบดี มีความขยัน
ขันแข็ง มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดี ความเป็นประชาธิปไตย

2. มีความรู้และประสบการณ์ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยเฉพาะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารมีดังนี้คือ ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน ความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษา ความรู้เท่าทันเหตุการณ์ ความรู้และประสบการณ์ในวิชาการบริหาร

3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังนี้
ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผย เป็นกันเอง

4. มีคุณธรรมสูง คุณธรรมเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี มีศีลธรรม

5. มีสุขภาพดี สุขภาพในที่นี้หมายถึง สุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิตด้วย สุขภาพเป็นเครื่องมือเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีความจำเป็นมาก เพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิชาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมาช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ความร่วมมือต่าง ๆ นี้ นำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์ไปด้วยดี

นาฏเจลิยว สุมาวงค์ (2517 : 2) ได้กล่าวว่า การที่โรงเรียนกับชุมชนจะร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการรวมโรงเรียนโดยเลือกตั้งจากประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียน
2. เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้บริการของโรงเรียนและใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนนอกเวลาเรียน หรือวันหยุด เช่น เป็นที่สอนหนังสือผู้ใหญ่ เป็นที่ประชุม หรือจัดงานพิธีต่าง ๆ เป็นต้น

3. จัดหลักสูตรของโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ความรู้ของนักเรียนที่มีความหมายมากขึ้น สามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในวิถีประจำวันได้จริง ๆ ทั้งนี้ต้องใช้อุปกรณ์ สื่อมวลชนและแหล่งวิชาต่าง ๆ ในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอน เท่ากับเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปในขณะเดียวกัน

4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งจะช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาททางโรงเรียน เช่น การจัดนิทรรศการต่าง ๆ จัดแสดงละครประจำปี แข่งขันกีฬานักเรียน ให้บริการแนะแนวทางอาชีพแก่นักเรียน หรือเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางสังคม

ในค่านกิจกรรมที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมกับโรงเรียน เมธี ปิลันธนาภรณ์ (2525 : 267 - 268) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การแข่งขันและการประกวดการแสดงต่าง ๆ
2. จัดทวารสารของนักเรียนหรือของโรงเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
3. จัดโครงการประชุมนักเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง โดยให้ผู้ปกครองมาร่วมให้ความรู้
4. การทัศนศึกษา หรือการทัศนศึกษา โรงเรียนจัดเป็นครั้งคราวอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนได้สัมผัสของจริง สภาพจริง และทำให้ครูและนักเรียนเป็นกันเองและใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น
5. การจัดพิธีมอบประกาศนียบัตร ซึ่งโรงเรียนควรจัดให้ขึ้นทุก ๆ ปี เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมงาน และรู้จักโรงเรียนดียิ่งขึ้น ตลอดจนการจัดพิธีมอบรางวัลแก่นักเรียนที่เรียนดี ประพฤติดี

โครงการที่นับว่าได้ประโยชน์มากจากการที่ผู้ปกครองพบกับครู โดยทางโรงเรียนสตรีวิทยา (สตรีวิทยา. 2528 : 114) ได้เสนอโครงการวันผู้ปกครองพบครูในปีการศึกษา 2528 ทางโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน เพื่อให้บ้านกับโรงเรียนได้ร่วมมือกันในการสั่งสอนอบรมบุตรหลานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน การดำเนินการใช้

วิธีเชิญผู้ปกครองมาโรงเรียนวันละหนึ่งห้องเรียน ตั้งแต่เวลา 15.00 น. หลังเลิกเรียนแล้วตลอดปีการศึกษา โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา และหัวหน้าระดับชั้น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองและครูหรือระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองด้วยกัน รวมทั้งการรายงานผลการเรียนเพื่อหาทางแก้ไขและเสนอแนะแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนให้ทันการ พร้อมทั้งทางโรงเรียนยังได้ขอความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจากผู้ปกครองด้วย ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการก็คือผู้ปกครองได้รู้ความเป็นไปของโรงเรียน เข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ได้คุ้นเคยกับครูอาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ประจำชั้น รวมทั้งรู้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้วย

7. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

อาคารสถานที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลอย่างสมบูรณ์ จึงต้องจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดี ถูกหลักวิชาเพื่อเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และดึงดูดความสนใจแก่นักเรียนและผู้ปกครอง ให้รู้สึกนิยมชมชอบและศรัทธา ตลอดทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ดี

โรงเรียนนอกจากจะมีพื้นที่เพียงพอ มีอาคารครบถ้วน มีบรรยากาศที่ร่มรื่นสวยงามแล้ว คุณลักษณะของโรงเรียนที่ดียังเป็นที่ต้องการอย่างยิ่ง บริบูรณ์ อังศุสิงห์ (2521 : 76) ได้กล่าวว่า โรงเรียนที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 10 ประการ คือ

1. ความเพียงพอ (Adequacy) หมายถึง มีเนื้อที่โรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
2. ความเหมาะสม (Suitability) หมายถึง ความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะของพื้นที่ การจัดห้องต่าง ๆ
3. ความปลอดภัย (Safety) หมายถึง การป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่าง ๆ
4. สุขลักษณะ (Healthfulness) หมายถึง การพิจารณาส่งเสริมในด้านสภาพอนามัย

5. ความสะดวกติดต่อใช้สอย (Accessibility) หมายถึง ความสะดวกจากบ้าน มาโรงเรียน หรือจากจุดต่าง ๆ ไปโรงเรียน

6. การยืดหยุ่นได้ (Flexibility) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ผนัง อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ใช้ได้กับกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง

7. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้พื้นที่ อาคาร อุปกรณ์ ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่

8. การประหยัด (Economy) หมายถึง การวางแผนผังบริเวณ ออกแบบ อาคารให้คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไป และเสียค่าบำรุงรักษาน้อย

9. การขยายตัว (Expansibility) หมายถึง การขยายตัวของบริเวณ และอาคารโดยมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายได้ง่าย และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

10. รูปร่าง (Appearance) หมายถึง การวางบริเวณโรงเรียน อาคาร และการตกแต่งภายในและภายนอก ให้เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งการทาสีบำรุงรักษาอาคาร และสถานที่ให้สวยงามและสะอาดตาอยู่เสมอ

จากเอกสารกรมสามัญศึกษา (2523 : 1) ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง ของโรงเรียนไว้ว่า ที่ตั้งโรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม มีสิ่งแวดล้อมที่ดี การคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคสะดวก โดยพิจารณาดังนี้

1. โรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ที่สามารถจัดอาคารสถานที่ได้สะดวก ประหยัดและมั่นคง ไม่เป็นที่ลุ่มหรือที่ดอนเกินไป สามารถจัดระบบระบายน้ำได้ดี

2. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย ห่างไกลแหล่ง หรือสิ่งเสื่อมโทรม สิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง การสั่นสะเทือน

3. โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ไม่ห่างไกลจากชุมชน

4. โรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ที่สามารถจัดการสาธารณูปโภคได้สะดวก

เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนได้กำหนดไว้ว่า โรงเรียนจัดบริเวณได้เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน การฝึกอบรม มีความปลอดภัย สวยงาม บำรุงรักษาง่าย และประหยัด โดยพิจารณาดังนี้

1. การจัดผังโรงเรียน คำนึงถึงหลักสูตร กิจกรรม แผนชั้นเรียนและแผน
เต็มรูป

2. มีอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน
การสอน

3. ได้จัดทางสัญจร การสาธารณูปโภค การสุขาภิบาลพอเพียง ใช้สะดวก
ปลอดภัย บำรุงรักษาง่ายและประหยัด

4. การจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม ร่มรื่น โดยใช้วัสดุสิ่งของ
พันธุ์ไม้ที่หาง่าย บำรุงรักษาง่าย สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

นอกจากจะต้องพิจารณาทำเลที่ตั้งแล้ว อาคารเรียนจะเอื้อต่อการเรียนการสอน
อย่างมาก ต้องมีการจัดวางส่วนต่าง ๆ ให้เหมาะสมโดยพิจารณาจากการจัดกิจกรรมประจำวัน
ด้วย ซึ่งวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 54) ได้กล่าวถึงการแบ่งเขตต่าง ๆ ดังนี้

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน ในแต่ละวันมีการจัดกิจกรรมหลายชนิด
บางกิจกรรมมีเสียงรบกวนมาก ได้แก่ กิจกรรมในโรงงาน โรงยิม ซึ่งบางกิจกรรมต้องการ
ความเงียบใช้ความคิด เช่น ห้องเรียนวิชาการ ห้องสมุด ฉะนั้น ลักษณะต่าง ๆ ของ
กิจกรรมจึงต้องแบ่งเขตต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยอาศัยความดังของเสียงเป็นเกณฑ์แบ่งเป็น 3
เขต คือ

1. เขตเงียบเสียง ได้แก่ บริเวณที่ตั้งของอาคารเรียน ห้องเรียนต่าง ๆ
ห้องสมุด ห้องอำนวยการและธุรการ ที่ต้องแสดงความสงบอย่างมากเพื่อสมาธิในการเรียนและ
การทำงาน

2. เขตเสียงดังปานกลาง ได้แก่ บริเวณที่ตั้งของหอประชุม ห้องกิจกรรม
ห้องนั่งเล่น ห้องอาหาร เป็นต้น

3. เขตเสียงดัง ได้แก่ บริเวณที่ตั้งของโรงพลศึกษา ห้องดนตรี โรงฝึกงาน
สนามกีฬา เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องหลักสูตร ขอเสนอผลการวิจัย โดยสังเขป ดังนี้
 สมาน บุณฺลัน (2524 : 150 - 151) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1 พบว่า การใช้หลักสูตรยังไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ขาดความร่วมมือของครูในหมวดวิชา เพื่อปฏิบัติตามหลักสูตร ขาดงบประมาณ เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามหมวดวิชาต่าง ๆ ได้เต็มที่ การเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามแผนการเรียนไม่อาจกระทำได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะขาดบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และสถานที่

กนกรัตน์ ขาญกว้าง (2524 : 143 - 145) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า ครูไม่เข้าใจหลักสูตร ทำให้การใช้หลักสูตรไม่ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ และในปีต่อมา หน่วยงานในเทศกกรมสามัญศึกษา (2525 : 200 - 233) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการสอนวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขาดบุคลากรในหมวดวิชาอาชีพทุกวิชา อุปสรรคของการเปิดการสอนวิชาเลือกในโรงเรียนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค คือขาดครูที่มีความสามารถในการสอนวิชาเหล่านั้น

พงษ์พิศ ทะคา (2525 : 48) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า โดยส่วนรวมแล้วโรงเรียนได้ดำเนินงานด้านหลักสูตร พุทธศักราช 2524 อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนยังประสบปัญหาสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ การจัดการสอน

ซ่อมเสริม การควบคุมการใช้หลักสูตร การประเมินผลการเรียน การจัดการเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแนะแนว การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ การนิเทศและการติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการสอนและการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

ในปี 2526 โสภณ โสมติ (2526 : 123 - 124) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กลุ่มการทำงาน และอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการทำงานและอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างดี เกี่ยวกับการดำเนินการในกิจกรรมการใช้หลักสูตรการทำงาน และอาชีพ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้ดำเนินการอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอนการจัดและประเมินผลการเรียน และดำเนินการอยู่ในระดับน้อย เกี่ยวกับเรื่อง สื่อการเรียนและสถานที่ใช้สอนและฝึกงาน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนประสบปัญหามาก ในเรื่อง สื่อการเรียนและเรื่องการจัดแผนการเรียน ส่วนที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ การวางแผน การสอน สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน การวัดและประเมินผลการเรียน และเรื่องเทคนิคและวิธี การสอน

2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

พรทิพย์ รัตนวิเชียร (2522 : 116 - 118) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลาง มีแนวคิดทางการศึกษา จาแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มความคิดก้าวหน้า คือต้องการให้จัดการศึกษาในแนวที่มีการฝึกปฏิบัติ มุ่งให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาหรือหาคำตอบ สามารถปรับตัวให้ดี มีความคิดริเริ่ม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคต และส่งเสริมให้เด็กสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่ดีกว่า แก่สังคมในอนาคตและผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งยังมีความติดอยู่กับวิธีเก่า ๆ กล่าวคือ ต้องการให้โรงเรียนเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย ผู้ปกครองมีความคิดเป็นไปในแนวเดียวกันใน

เรื่องหลักสูตร นักเรียน การเรียนรู้ของเด็ก สภาพชั้นเรียนและครู เป็นแนวก้าวหน้า คือเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในการเรียนรู้สิ่งที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยที่ครูจะต้องให้คำแนะนำ ส่งเสริมเด็กให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล

แม้ว่าผู้บริหารอาจมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารก็หวังว่าโรงเรียนน่าจะทำได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ด้านวิชาการควรเน้นหลาย ๆ ด้าน โรงเรียนจะต้องพิถีพิถันในการคัดเลือกครู โรงเรียนจะต้องติดต่อกับผู้บริหารให้มากขึ้น ส่งเอกสารที่ให้อาสาและความรู้แก่ผู้บริหาร ควรเพิ่มห้องเรียน ห้องประกอบอุปกรณ์ ควรขยายพื้นที่บริเวณโรงเรียน จัดสนามที่เล่นให้เหมาะสมและเพียงพอ โรงเรียนจะต้องส่งเสริมการดูแลสุขภาพความสะอาดให้มากขึ้น การรับสมัครเด็กไม่ควรคำนึงถึงความเสมอภาค ควรส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนและปกครองนักเรียนแบบประชาธิปไตย และสุดท้ายทุกกลุ่มอาชีพรายได้ และระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีใช้ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ความพึงพอใจต่อการบริหารงานในโรงเรียนของผู้ปกครองนักเรียนมีความแตกต่างกัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 3 - 7) ได้สรุปถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect a Person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนนี้แต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอารัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีมูลหลังที่แตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนองการปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การแสวงหาความเป็นตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

3. การบริการทางวิชาการ

นิพนธ์ รอดภัย (2524 : 172) ได้ศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ พบว่า ใน การบริการทางวิชาการ ทางโรงเรียนต้องบริหารและนิเทศกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการสอนในห้องเรียนทั้งหมด และในการบริหารกิจการนักเรียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละคน ได้รับความรู้จากประสบการณ์ในโรงเรียนให้มากที่สุดโดยการจัด สิ่งแวดล้อม หรือบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีและมีความก้าวหน้าทาง การเรียน และทริปป์ (Tripp. 1970 : 74 - 76) ได้เสนอขอบเขตของการบริการทาง วิชาการอย่างกว้าง ๆ ไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านสวัสดิการ ซึ่งประกอบด้วยบริการด้านแนะแนว ด้านสุขภาพ อนามัย ด้านทุนการศึกษา บริการด้านอาหาร ฯลฯ
2. ด้านการควบคุม ประกอบด้วยการรับเด็กเข้าเรียน งานทะเบียนงาน เกี่ยวกับหอนอน หอพัก การควบคุมทางวินัย การลงโทษ
3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีสถานนักเรียน กิจกรรม กีฬาและกีฬา กิจกรรมสังคม กิจกรรมด้านสัมพันธ์กับชุมชน
4. ด้านการสอน ประกอบด้วยการจัดการปฐมนิเทศ การสอนซ่อมเสริม การสอนในเวลาพิเศษ

นอกจากการบริการทางวิชาการแล้ว โรงเรียนจะต้องจัดบริการด้านอื่นด้วย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานด้านวิชาการอีกทางหนึ่ง

4. ครูผู้สอน

สุพจน์ สุกกุล (2521 : 56) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู มัธยมศึกษา ตามความต้องการของชาวเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2521 สรุปได้ว่า ต้องการให้ครู ปฏิบัติงานโดยมีสมรรถภาพด้านหลักสูตรและการสอนมากที่สุด ในปีเดียวกัน พิมพ์ภรณ์ มโนรัตน์ (2521 : 59 - 90) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สถานภาพของครูมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 พบว่า ระดับสถานภาพครูมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 อยู่ในเกณฑ์ดี การปฏิบัติงานของครู อยู่ในเกณฑ์ดี ครูมัธยมศึกษา ชายและหญิง มีทักษะในการสอนด้านการปฏิบัติการของครู และด้าน

ส่งเสริมรักษานบธรรมเนียมนิยมประเพณีไม่แตกต่างกันส่วนครูที่มีประสบการณ์มากมีสถานภาพทางวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชนแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์น้อย แต่ทักษะการสอน การปฏิบัติตนของครู และการปกครองชั้นไม่แตกต่างกัน

สมศักดิ์ ชื่นพันธ์ (2524 : 97) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของครู พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่เกิดขึ้นในห้องเรียน อาจแปรผันไปตามบุคลิกภาพของครู ประสบการณ์ที่ครูมีอยู่ และลักษณะวิชาที่สอน และอื่น ๆ

ส่วนวิทธี (Witty. 1947 : 648 - 662) ได้ทำการศึกษาถึงบุคลิกภาพของครูที่ดีโดยรวบรวมคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้คือ ให้ความร่วมมือดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีความกรุณาและเอาใจใส่ต่อทุกคน มีความอดทน มีความรู้ในเรื่องทั่วไปดีมาก มีบุคลิกภาพและมารยาทดี มีความยุติธรรม มีอารมณ์ขัน มีอารมณ์ดี ทำสิ่งใดเสมอต้นเสมอปลายสนใจปัญหาและความเดือดร้อนของนักเรียน ยกย่อง ให้อำนาจนักเรียน มีความสามารถในการสอนแต่ละวิชา

การที่ครูมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีและมีคุณลักษณะของครูที่ดีย่อมมีส่วนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างครูและนักเรียนที่ดี ก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีตามไปด้วย

ไรอันซ์ (Ryans. 1960 : 82) ได้ใช้วิธีการพฤติกรรมวิกฤติ (The Critical Incident Technique) ในการสังเกตและค้นหาพฤติกรรมที่ดีของครู ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เขาพบว่า พฤติกรรมที่ดีประกอบด้วย

1. ตั้งตัวอยู่เสมอ
2. สนใจตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้นเรียน
3. ควบคุมตนเองได้ ไม่ผิดพลาดง่าย
4. ระวังเรื่องแจ่มใส
5. มีอารมณ์ขัน
6. ยอมรับเมื่อตนทำผิด

7. ไม่ลำเอียงสนใจเฉพาะนักเรียนบางคน
8. มีความอดทน
9. แสดงความเข้าใจนักเรียน
10. แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน
11. ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวของนักเรียนเท่า ๆ กับปัญหาการเรียน
12. ยกย่องชมเชยผู้ทำงานดี
13. ยอมรับว่านักเรียนทำงานยาก ๆ ได้
14. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
15. ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน
16. เตรียมการสอนเป็นอย่างดี
17. มีการยืดหยุ่นการสอนถ้าไม่เป็นไปตามแผน
18. ยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน
19. ใช้อุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ
20. ใช้การสาธิต และการอธิบายเพื่อช่วยให้เรียนรู้อย่างแจ่มแจ้ง
21. ใช้คำชี้แจงอย่างชัดเจน

5. ผู้บริหารสถานศึกษา

สปาร์คส์ (Sparks. 1960 : 3605 - 3606) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเป็นครูใหญ่ของโรงเรียนในมลรัฐเคนตักกี ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาในการทำงานด้านนิเทศการสอนมากที่สุด และใช้เวลาในการทำงานด้านควบคุมระเบียบวินัย และการสอนน้อยที่สุด ส่วนการเข้าใจเรื่องการบริหารโรงเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารจะเข้าใจในการบริหารโรงเรียนดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนวิรัตน์ ศิริบุรณ (2518 : 57) ได้ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่า สมรรถภาพการบริหารงาน

วิชาการ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำในหลายด้าน เช่น การประชุมปรึกษาหารือในสายวิชาต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาด้านวิชาการและเทคนิคการสอน ส่วนพฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือการจัดบริการนิเทศการสอนรายวิชาต่าง ๆ การส่งเสริมให้ครูค้นคว้าทดลองวิธีการสอนใหม่ ๆ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย หรือให้ครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้บรรยายทางวิชาการในที่ประชุมนักเรียน การประชุมประเมินผล โดยนำเอาคะแนนนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป

เบเคอร์ (Baker. 1978 : 4463 - A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในแคลิฟอร์เนีย โดยใช้แบบสอบถามกับครู 51 ตำบล ในแคลิฟอร์เนีย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีประสบการณ์ในการสอน
2. มีใบรับรองทางด้านบริหาร
3. มีความสามารถในการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน
4. มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
5. มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
6. มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์
7. มีวุฒิปริญญาโท
8. มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

เอแดร์ (Adair. 1982 : 4645 - A) ได้ศึกษาทัศนะครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า

1. ครูใหญ่ส่วนมากมีความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดการกับปัญหาอาคารสถานที่ การประเมินผลงาน การประชุมครู การเป็นประธาน
2. ประสบการณ์เป็นครูใหญ่ และขนาดของโรงเรียนไม่เป็นตัวแปรที่ส่งผลในระดับนัยสำคัญกับความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดการกับปัญหาใด ๆ

สุวรรณ นรพักตร์ (2525 : 117 - 118) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วภูมิภาค สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า

การบริหารงานที่จัดอยู่ในลำดับมาก มี 3 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนกำลังคน
2. ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร

การปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการสรรหา และคัดเลือกบุคลากร

การปฏิบัติที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การปฏิบัติงานด้านการให้บุคลากรพ้นจาก

งาน

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านบุคลากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสถานภาพต่างกัน คือโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผนกำลังคน
2. ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร
3. ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร
4. ด้านการให้บุคลากรพ้นจากงาน

ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากร ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีที่น่าสนใจมีดังนี้

✓ สมบัติ จันทภูมิ (2514 : 169) ได้ทำการวิจัย พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ปกครองและจัดบริการชุมชนอยู่ในเขตระดับปานกลาง การจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

วิลเลียม (William. 1972 : 4009 - A) ได้ศึกษางานวิจัยในหน้าที่ของครูใหญ่ในรัฐอินเดียนา สหรัฐอเมริกา ด้านงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนพบว่า ครูใหญ่ไม่ค่อยใช้ครูและนักเรียนให้เป็นประโยชน์ต่องานประชาสัมพันธ์โรงเรียน การติดต่อกันกับผู้ปกครองกับโรงเรียนด้วยการเยี่ยมเยียนกันน้อย

ฮาคาเนน (Hakanen. 1975 : 6004 - A) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง และกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอ เกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น
2. การขาดข้อมูลข่าวสารการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน
3. เครื่องมือที่ใช้ติดต่อยังไม่เพียงพอ มีข้อเสนอให้มีการแจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลา และความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

วิรัตน์ ศิริบุรณ (2518 : 58) ได้ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11 ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของครูใหญ่นี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและค่อนข้างต่ำ งานที่โรงเรียนทำได้ดีพอสมควรคือ การเข้าร่วมพิธีทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น พฤติกรรมทางการบริหารงานที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ การเชิญผู้ปกครองไปชมกิจการของโรงเรียนในโอกาสอันสมควร การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง การเชิญผู้ปกครองหรือผู้มีความชำนาญในอาชีพบางอย่างในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา การวางแผนโครงสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งล้วนอยู่ในเกณฑ์ต่ำทั้งสิ้น

✓ ส่วนเพ็ญศักดิ์ เรือนใจมัน (2519 : 134) พบว่า ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนทำได้น้อยที่สุดในจำนวนงานบริหารทั้ง 5 ด้าน และที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ การเชิญผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของนักเรียน การดำเนินงานของโรงเรียน ขาดการประสานงานในด้านเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรของโรงเรียน ขาดการติดต่อพบปะสังสรรค์กับผู้ปกครอง โรงเรียนแทนที่จะเป็นศูนย์กลางทางวิชาการแก่ชุมชนกลับแยกตนออกไปจากชุมชน

วิกรม กมลสุโกศล (2520 : 65) ได้ศึกษาวิจัยในเขตการศึกษา 2 พบว่า โรงเรียนให้ความสนใจเรื่องการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับต่ำ และสรุปว่า ไม่

ปรากฏว่ามีโรงเรียนใดได้ตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการเฉพาะสำหรับการประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนเลย และปัญหาอย่างหนึ่งก็คือปัญหาเรื่องภาษาในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจำนวนมากพูดภาษาไทยไม่ได้

ทองขาว โคตรโยธา (2521 : 153) พบว่า โรงเรียนไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากเท่าที่ควรเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนเป็นของรัฐซึ่งมีเงินงบประมาณอุดหนุนจึงไม่ใช้หน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรและมักไม่พอใจให้บุตรหลานเรียน ถ้าโรงเรียนสอนวิชาที่หนักเพราะคิดว่าโรงเรียนให้ความรู้ทางวิชาการน้อยไป ยังคงยึดค่านิยมทางการศึกษาเก่า ๆ อยู่

✓ นพชัย รัฐธรรม (2524 : 92) ก็พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อย ผู้ปกครองไม่มีเวลาและไม่สนใจมาติดต่อกับโรงเรียน โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือมีแต่ทำงานไม่ได้ผล และโรงเรียนไม่ได้จัดโครงการเกี่ยวกับเรื่องนี้

สมชาย สุธาตะ (2524 : 119) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมใช้เวลาในการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับปานกลาง โดยสรุปว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้เวลาในการบริหารงานด้านชุมชนร้อยละ 13.66 ของเวลาการบริหารงานโรงเรียนทั้งหมด และที่เป็นปัญหาได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมการจัดกิจกรรมบริการประชาชนในโอกาสอันควร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

จากเอกสารและผลการวิจัยการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม มีผู้วิจัยที่น่าสนใจ ดังนี้

เฟอร์กูสัน (Ferguson, 1966 : 6392 - A) ศึกษาการออกแบบให้ที่ว่างในห้องเรียนกับความรู้สึกและความพึงพอใจของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง 5 กลุ่ม ได้แก่ สถาปนิก คณะกรรมการโรงเรียน ครู ครูใหญ่ และศิษย์การ พบว่า กลุ่มสถาปนิกคำนึงถึงความสำคัญในการออกแบบอาคารเรียนสูงกว่ากลุ่มคณะกรรมการโรงเรียน ครู ครูใหญ่ และ

ศึกษาธิการ และพบว่า กลุ่มครูมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเมื่อตนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบอาคารเรียนและห้องเรียน ส่วนกลุ่มครูใหญ่มีความพึงพอใจมากขึ้นเมื่อรู้ว่าตนมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ส่วนคณะกรรมการโรงเรียนพอใจแบบรูปอาคารเรียนซึ่งกำหนดให้มีพื้นที่ว่างมากกว่า ไม่มีพื้นที่ว่าง

สุดา ศิริวิโรจน์ (2521 : 107) ได้ศึกษาการวิจัยออกแบบห้องเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า สภาพห้องเรียนส่วนใหญ่ยังขาดลักษณะที่เหมาะสม รวมทั้งขาดเครื่องอำนวยความสะดวกและครุภัณฑ์สำหรับใช้สื่อการสอนซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูส่วนใหญ่ไม่ใช้สื่อการสอนในเวลาสอน

ออรันตัน (Thornton. 1977 : 4470 - A) ได้ศึกษาการออกแบบก่อสร้างและการวางแผนผังโรงเรียนเพื่อเกิดประโยชน์ในการใช้สอยมากที่สุด โดยศึกษาจากโรงเรียนในรัฐอินเดียนา สหรัฐอเมริกา พบว่า การออกแบบอาคารเรียนจะต้องคำนึงถึงเรื่องความสะดวกในการใช้ประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ในราคาที่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงการก่อสร้าง การออกแบบ กระบวนการก่อสร้าง ตลอดจนการประกวดราคา และการทำสัญญา และต้องระมัดระวังไม่ให้ผู้รับเหมาก่อสร้างใช้วัสดุก่อสร้างที่มีคุณภาพต่ำ หรือวัสดุอย่างอื่นแทน

ประสิทธิ์ ศิลามิตร (2522 : 94 - 95) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การใช้อาคารเรียนมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาอาคารเรียนแบบ 318 และแบบ 418 พบว่า อาคารเรียนแบบ 318 จะมีห้องเรียน ครุภัณฑ์ และสุขภัณฑ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและความต้องการทางการศึกษา ห้องเรียนคับทึบเกินไป การวางแผนอาคารเรียนไม่เหมาะสมกับทิศทางลม อาคารเรียนไม่สามารถขยายตัวได้ บันไดแคบขึ้น ลง ไม่สะดวก ห้องน้ำ ห้องส้วมในอาคารเรียนไม่เพียงพอ ส่วนอาคารเรียนแบบ 418 มีปัญหาเรื่องครุภัณฑ์ไม่ได้สัดส่วนกับนักเรียน ความต้องการทางการศึกษา การจัดห้องต่าง ๆ ในอาคารเรียนไม่สะดวกต่อการติดต่อใช้สอย ผังห้องเรียนตายตัวไม่สามารถดัดแปลงเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ อาคารเรียนขาดห้องเรียนเฉพาะวิชา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่อไปนี้แตกต่างกัน

- 1.1 หลักสูตร
- 1.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 การบริการทางวิชาการ
- 1.4 ครูผู้สอน
- 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 1.7 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่อไปนี้แตกต่างกัน

- 2.1 หลักสูตร
- 2.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.3 การบริการทางวิชาการ
- 2.4 ครูผู้สอน
- 2.5 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 2.7 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ 20 โรงเรียน จำนวน 33,888 คน โดยถือว่า
นักเรียนแต่ละคนมีผู้ปกครอง 1 คน แล้วสุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนตามตาราง
กะประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 1088) ที่ระดับ
ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 390 คน

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 โรงเรียน จำนวน
ผู้ปกครองนักเรียน 33,888 คน ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
ได้โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนสมุทรปราการ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
2. โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
3. โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
4. โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน

5. โรงเรียนบางหัวเสือบุญแจ่มเนียมนิล จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
6. โรงเรียนป้อนนาคราชสวาทยานนท์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
7. โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
8. โรงเรียนสมุทรพิทยาคม จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
9. โรงเรียนเป็ริงวิสุทธิธำบดี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน
10. โรงเรียนสาขาสุธีราอุปถัมภ์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันประกอบด้วยระดับการศึกษาและอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลือกไว้เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบตรงกับตัวเลือกใด ผู้ตอบแบบสอบถามจะกาเครื่องหมายถูก (/) ในตัวเลือกนั้น ๆ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ 7 ด้าน รวม 40 ข้อ คือ

1. หลักสูตร จำนวน 6 ข้อ
2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ
3. การบริการทางวิชาการ จำนวน 6 ข้อ
4. ครูผู้สอน จำนวน 6 ข้อ
5. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 6 ข้อ
7. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในแต่ละข้อ มีตัวเลือก 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ซึ่งกำหนดคะแนนการประมาณค่าตามแนวคิดของเบสท์ (Best. 1983 : 182) ดังนี้

มาก	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก	3	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง	2	คะแนน
น้อย	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย	1	คะแนน

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อคำถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 133 - 137) ไพศาล หวังพานิช (2523 : 85 - 112) และเชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2523 : 65 - 70)

3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามแล้วจัดเป็นหมวดหมู่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยสร้างแบบสอบถามให้มากที่สุด แล้วทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ

4. นำแบบสอบถามที่เขียนเสร็จแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา ศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ และผู้ปกครองนักเรียนอีก 2 ท่าน ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมปริญาพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

6. ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1971 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9625

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอหนังสือถึงผู้ปกครองนักเรียน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน เพื่อขออนุญาตครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยนำแบบสอบถามมอบให้นักเรียนให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนถึงผู้วิจัยภายใน 3 สัปดาห์ (ดังหนังสือภาคผนวก ข)

วิธีจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะที่สมบูรณ์ นำมาดำเนินการดังนี้

1. ลงรหัสและเตรียมข้อมูลลงในแผ่นดิสเกต (Diskett) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* (Statistical Packages for the Social Sciences Version X)
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ของศูนย์สารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ
2. นำข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความแปรปรวน (S^2) เป็นรายข้อ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยปรับค่าคะแนนเฉลี่ยจากเกณฑ์ของ เบสท์ เป็นดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใดมีค่าระหว่าง 1.00 - 1.49 ถือว่าระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในข้อนั้นหรือด้านนั้น มีน้อยหรือน้อยมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใดมีค่าระหว่าง 1.50 - 2.49 ถือว่าระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในข้อนั้นหรือด้านนั้น มีปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดมีค่าระหว่างตั้งแต่ 2.50 - 3.00 ถือว่าระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในข้อนั้นหรือด้านนั้น มีมาก

3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามในตอนที่ 2 เพื่อทราบการกระจายของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถาม

4. ทดสอบหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าร้อยละ

1.2 หาคะแนนเฉลี่ย

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ t-test

2. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 170 - 171) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{s_1^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_1^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 95) โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว หากพบว่า มีนัยสำคัญของสถิติแล้ว
จึงทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่
(Scheffe's test) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2525 : 119)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
% แทน ร้อยละ
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)
SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
DF แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)

เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อ ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการจัด

การเรียนการสอนของโรงเรียนน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการจัด

การเรียนการสอนของโรงเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการจัด

การเรียนการสอนของโรงเรียนมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนำเสนอตามลำดับเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ปกครองนักเรียนโดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ โดยแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและรายองค์ประกอบ โดยจำแนกออกเป็น 2 ตอนย่อย ๆ คือ

2.1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

2.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็น 2 ตอนย่อย ๆ คือ

3.1 การทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

3.2 การทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ปกครองนักเรียนโดยการแจกแจงความถี่ (N) และหาค่าร้อยละ (%) ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 ความถี่และค่าร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	N	%
สามัญศึกษา	277	71.90
ประกาศนียบัตร	58	15.10
อุดมศึกษา	50	13.00

ข้อมูลในตาราง 1 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับสามัญศึกษา ถึงร้อยละ 71.90 การศึกษาระดับประกาศนียบัตร และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 15.10 และ 13.00 ตามลำดับ

ตาราง 2 ความถี่และค่าร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพของผู้ปกครอง	N	%
รับจ้าง	235	61.04
พนักงานบริษัท	66	17.14
ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	72	18.70
วิชาชีพระดับสูง	12	3.12

ข้อมูลในตาราง 2 แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ถึงร้อยละ 61.04 อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 18.70 อาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 17.14 และอาชีพที่มีน้อยที่สุด คืออาชีพวิชาชีพระดับสูง เพียงร้อยละ 3.12 เท่านั้น

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อและรายองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 จำนวนตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนดังตารางที่ 4 - 10

2.2 จำนวนตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนดังตารางที่ 11 - 18

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวนตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

องค์ประกอบ	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
หลักสูตร	2.26	0.34	2.24	0.35	2.32	0.36	2.26	0.35
วิธีสอนและกิจกรรมการเรียน								
การสอน	2.24	0.37	2.34	0.37	2.26	0.38	2.28	0.37
การบริการทางวิชาการ	2.29	0.44	2.34	0.45	2.34	0.40	2.30	0.43
ครูผู้สอน	2.46	0.40	2.44	0.37	2.43	0.33	2.45	0.39
ผู้บริหารสถานศึกษา	2.43	0.42	2.39	0.49	2.36	0.39	2.42	0.43
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน								
กับผู้ปกครอง	2.07	0.50	2.12	0.52	2.24	0.51	2.10	0.50
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	2.17	0.44	2.19	0.45	2.20	0.45	2.18	0.44

ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่าผู้ปกครองทุกระดับการศึกษาให้ความสนใจในองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 7 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยของความพอใจในองค์ประกอบด้านครูและผู้บริหารสูงกว่าด้านอื่นเล็กน้อย ส่วนความพอใจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีค่าต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย แต่ก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันทุกด้าน

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อหลักสูตร จานแนตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

หลักสูตร*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความเหมาะสมของโครงสร้าง								
หลักสูตร	2.22	0.55	2.24	0.54	2.42	0.57	2.25	0.55
การมีส่วนร่วมในการกำหนด								
หลักสูตรวิชาชีพ	1.88	0.70	1.95	0.74	2.14	0.78	1.92	0.72
ประโยชน์ของวิชาชีพ	2.47	0.62	2.29	0.75	2.28	0.61	2.42	0.64
ระดับความยากง่ายของวิชาสามัญ	2.42	0.58	2.43	0.60	2.36	0.60	2.41	0.58
ความเพียงพอของวิชาเลือก	2.26	0.69	2.40	0.67	2.34	0.63	2.29	0.68
ความทันสมัยของเนื้อหาหลักสูตร	2.32	0.64	2.10	0.72	2.36	0.66	2.29	0.66

* คูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่า ผู้ปกครองทั้งสามกลุ่มมีความพอใจในหลักสูตรในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อในเรื่องหลักสูตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิสามัญมีความพอใจในประโยชน์ของหลักสูตรวิชาชีพและการจัดลำดับความยากง่ายของหลักสูตรวิชาสามัญมากกว่าด้านอื่น ๆ เล็กน้อย

ผู้ปกครองที่มีวุฒิประกาศนียบัตรพอใจในระดับความยากง่ายของวิชาสามัญและการจัดวิชาเลือกไว้อย่างเพียงพอมากกว่าด้านอื่น ๆ

ส่วนผู้ประกอบการที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ความสนใจในความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรมากกว่าด้านอื่น รองลงมาเป็นความทันสมัยของเนื้อหาหลักสูตรและการลำดับความยากง่ายของวิชาสามัญ เป็นที่น่าสนใจได้ว่าผู้ประกอบการทุกกลุ่มมีความพอใจกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพน้อยกว่าด้านอื่น

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง

นักเรียนที่มีต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียน

วิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
การศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติ								
ด้วยตนเอง	2.30	0.65	2.33	0.63	2.30	0.71	2.30	0.65
ความเหมาะสมของกิจกรรม								
การเรียน	2.32	0.56	2.33	0.66	2.32	0.62	2.32	0.58
ความทันสมัยของวิธีสอน	2.14	0.66	2.21	0.67	2.08	0.67	2.14	0.66
การแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียน	2.48	0.67	2.57	0.62	2.50	0.58	2.50	0.65
การประเมินผลให้ครอบคลุม								
ทุกด้าน	2.29	0.63	2.29	0.68	2.21	0.66	2.27	0.64
ความเหมาะสมของค่าใช้จ่าย								
เพื่อกิจกรรม	2.10	0.63	2.29	0.70	2.26	0.66	2.15	0.65

* คูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลในตาราง 5 แสดงว่าผู้ปกครองทุกกลุ่มการศึกษาให้ความสนใจต่อวิธีสอนและ
กิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ผู้ปกครองมีวุฒิประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญา
อุดมศึกษา มีความพอใจกับการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียนในระดับมาก (2.57 และ 2.50
ตามลำดับ) ส่วนด้านอื่น ๆ นั้น ผู้ปกครองทุกกลุ่มการศึกษาให้ความสนใจในระดับปานกลาง
โดยค่าเฉลี่ยด้านความทันสมัยของวิธีสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมีค่าต่ำกว่าด้านอื่น ๆ
เล็กน้อย

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการบริการทางวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

การบริการทางวิชาการ*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
การจัดปฐมนิเทศประจำปี	2.44	0.66	2.55	0.63	2.62	0.67	2.48	0.66
ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา	2.41	0.66	2.31	0.71	2.24	0.72	2.37	0.67
การอำนวยความสะดวก ในเรื่องอุปการะ	2.08	0.74	2.14	0.69	2.26	0.63	2.11	0.72
การบริการห้องสมุด	2.42	0.68	2.36	0.69	2.34	0.69	2.40	0.68
การบริการเผยแพร่ ความรู้แก่ชุมชน	2.06	0.71	2.16	0.74	2.28	0.70	2.10	0.72
การสอนซ่อมเสริม	2.34	0.71	2.52	0.63	2.28	0.76	2.36	0.71

* ตีพิมพ์ละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลในตาราง 6 แสดงว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิสามัญมีความพอใจต่อการบริการทางวิชาการในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความพอใจในการจัดปฐมนิเทศประจำปี การบริการห้องสมุดและการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ เล็กน้อย

ผู้ปกครองที่มีวุฒิประกาศนียบัตร มีความพอใจกับการจัดปฐมนิเทศเป็นประจำปี และการจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนในระดับมาก ส่วนการบริการด้านอื่น ๆ นั้น มีความพอใจในระดับปานกลางเท่านั้น

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความพอใจมากกับการจัดปฐมนิเทศประจำปี ส่วนด้านอื่น ๆ มีความพอใจในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

ครูผู้สอน*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความสามารถของครู	2.60	0.53	2.55	0.57	2.62	0.53	2.59	0.53
การดูแลนักเรียนของครู								
ประจำชั้น	2.41	0.65	2.45	0.65	2.46	0.65	2.42	0.65
ความประพฤติของครู	2.30	0.63	2.36	0.61	2.24	0.62	2.30	0.63
ความเสียสละและอุทิศตนของครู	2.32	0.64	2.23	0.66	2.32	0.51	2.32	0.63
การติดต่อกับผู้ปกครอง	2.61	0.58	2.53	0.60	2.48	0.54	2.58	0.58
ความละเอียดถี่ถ้วนของ								
การรายงานผล	2.50	0.60	2.40	0.65	2.46	0.54	2.48	0.60

* ครูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลในตาราง 7 แสดงว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิสามัญศึกษามีความพอใจในการติดต่อกับครูกับผู้ปกครองนักเรียน ความสามารถของครูผู้สอนและความชัดเจนของการรายงานผลอยู่ในระดับมาก ส่วนการดูแลนักเรียน การอุทิศตน และความประพฤติของครู ผู้ปกครองมีความพอใจในระดับปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีวุฒิปริญญาประกาศนียบัตร มีความพึงพอใจในความสามารถของครู และการติดต่อกับผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีความพอใจในระดับปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีวุฒิปริญญาอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความสามารถของครูผู้สอนในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีความพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มี
ต่อผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความรู้ความสามารถของ ผู้บริหาร	2.62	0.54	2.53	0.62	2.54	0.71	2.60	0.57
การเอาใจใส่ในงานวิชาการ	2.56	0.55	2.34	0.64	2.42	0.57	2.51	0.57
ความไม่ถือคติต่อนักเรียน	2.49	0.56	2.41	0.68	2.26	0.63	2.45	0.59
การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม	2.27	0.67	2.29	0.75	2.28	0.70	2.27	0.69
การใช้แนวคิดใหม่พัฒนา การเรียนรู้	2.23	0.68	2.38	0.70	2.30	0.61	2.26	0.67

* คุรยละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลในตาราง 8 แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิสามัญมีความพอใจในตัวผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และการเอาใจใส่ในงานวิชาการในระดับมาก ส่วนความไม่ถือคติต่อนักเรียน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และการใช้แนวความคิดใหม่พัฒนาการเรียนรู้ ผู้ปกครองมีความพอใจอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและวุฒิดุคมศึกษาก็มีความพอใจในความรู้ความสามารถของผู้บริหารในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนในด้านอื่น ๆ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจำแนกตามระดับการศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียน

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความร่วมมือกับประชาชนพัฒนา ท้องถิ่น	2.29	0.67	2.29	0.70	2.22	0.68	2.28	0.67
การนำความคิดของผู้ปกครอง พัฒนาโรงเรียน	2.04	0.69	1.95	0.66	2.14	0.76	2.04	0.70
การให้ผู้ปกครองเยี่ยมชมกิจกรรม การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ การเรียนการสอน	2.09	0.70	2.17	0.80	2.16	0.68	2.11	0.71
การใช้แหล่งทรัพยากรและสถาน ประกอบการ	2.12	0.63	2.09	0.60	2.16	0.62	2.12	0.62
การสนับสนุนกิจกรรมศาสนา และวัฒนธรรม	2.30	0.63	2.33	0.66	2.24	0.66	2.30	0.64

* ดูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลในตาราง 9 แสดงว่า ผู้ปกครองทุกกลุ่มการศึกษามีความพอใจกับความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในระดับปานกลางเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันทุกกลุ่ม

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียน ที่มีต่ออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียน

อาคารสถานที่และสภาพ แวดล้อม*	สามัญ		ประกาศนียบัตร		อุดมศึกษา		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
อาคารสวยงามมั่นคง	2.41	0.63	2.55	0.63	2.54	0.58	2.45	0.63
ความเพียงพอของห้องเรียน	2.13	0.71	2.07	0.77	2.32	0.65	2.15	0.71
ความเพียงพอของบริเวณพักผ่อน	2.08	0.75	2.10	0.72	2.20	0.76	2.10	0.75
ความเพียงพอและสุขลักษณะ ห้องสุขา	1.72	0.72	1.78	0.73	2.02	0.77	1.77	0.73
ความทันสมัยของอุปกรณ์สนับสนุน การเรียนรู้	2.01	0.66	2.10	0.69	2.12	0.72	2.04	0.67

* คุรรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลในตาราง 10 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิสามัญศึกษา มีความพึงพอใจต่ออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจความสวยงามมั่นคงของอาคารสูงกว่าด้านอื่น ส่วนความเพียงพอของห้องเรียนบริเวณพักผ่อนและสุขลักษณะของห้องสุขานั้น ผู้ปกครองมีความพอใจในระดับปานกลางเท่านั้น

ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและวุฒิดุคมศึกษามีความพึงพอใจในความสวยงามมั่นคงของอาคารอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีความพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ
จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

องค์ประกอบ	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
หลักสูตร	2.26	0.34	2.23	0.36	2.28	0.35	2.49	0.35	2.26	0.35
วิธีสอนและกิจกรรม										
การเรียนการสอน	2.29	0.38	2.24	0.34	2.29	0.37	2.35	0.40	2.28	0.37
การบริการทางวิชาการ	2.30	0.42	2.28	0.46	2.31	0.45	2.38	0.42	2.30	0.43
ครูผู้สอน	2.46	0.39	2.39	0.40	2.46	0.36	2.49	0.37	2.45	0.39
ผู้บริหารสถานศึกษา	2.42	0.43	2.42	0.45	2.41	0.43	2.42	0.37	2.42	0.43
ความสัมพันธ์ระหว่าง										
โรงเรียนกับผู้ปกครอง	2.09	0.51	2.06	0.51	2.13	0.48	2.38	0.46	2.10	0.50
อาคารสถานที่และ										
สภาพแวดล้อม	2.18	0.44	2.16	0.51	2.19	0.39	2.26	0.46	2.18	0.44

ข้อมูลจากตาราง 11 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ผู้ปกครองทุกกลุ่มอาชีพมีความพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลางทุกด้าน
โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและกลุ่มข้าราชการมีความพอใจครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา

และการบริการทางวิชาการมากกว่าด้านอื่น และมีความพอใจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับท้ายสุด

ผู้ปกครองที่เป็นพนักงานบริษัท มีความพอใจผู้บริหารมากกว่าด้านอื่น รองลงมาเป็นครูผู้สอนและการบริการวิชาการ ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพอยู่ในกลุ่มวิชาชีพระดับสูงมีความพอใจในหลักสูตรและครูผู้สอนมากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นความพอใจที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา การบริการทางวิชาการและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ส่วนความพอใจในอาคารสถานที่เป็นความพอใจที่อยู่ในลำดับท้ายสุด

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อหลักสูตร จานแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

หลักสูตร*	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความเหมาะสมของ										
โครงสร้างหลักสูตร	2.18	0.56	2.33	0.51	2.32	0.53	2.67	0.49	2.25	0.55
การมีส่วนร่วมในการ										
กำหนดหลักสูตรวิชาชีพ	1.93	0.71	1.88	0.71	1.85	0.71	2.50	0.67	1.92	0.72
ประโยชน์ของวิชาชีพ	2.45	0.63	2.43	0.66	2.33	0.67	2.25	0.62	2.42	0.64
ระดับความยากง่ายของ										
วิชาสามัญ	2.43	0.58	2.30	0.63	2.43	0.55	2.50	0.52	2.41	0.58
ความเพียงพอของวิชาเลือก	2.26	0.69	2.26	0.71	2.36	0.63	2.50	0.52	2.29	0.68
ความทันสมัยของเนื้อหา										
หลักสูตร	2.29	0.66	2.18	0.68	2.39	0.64	2.50	0.67	2.29	0.66

* คูราละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 12 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัทและ
ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรทุกด้านในระดับปานกลาง
ผู้ปกครองทั้งสามอาชีพที่มีความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพต่ำกว่า
ด้านอื่น ๆ

ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพซึ่งใช้วิชาชีพระดับสูง มีความพึงพอใจในเหมาะสมของ
โครงสร้างหลักสูตร การมีส่วนร่วมในหลักสูตรวิชาชีพ ระดับความยากง่ายของวิชาสามมดู
ความเพียงพอของวิชาเลือกและความทันสมัยของเนื้อหาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนประโยชน์
ของวิชาชีพนี้ ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มนี้มีความพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

วิธีสอนและกิจกรรม*	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2.31	0.66	2.20	0.66	2.33	0.61	2.58	0.67	2.30	0.65
ความเหมาะสมของกิจกรรม										
การเรียนรู้	2.31	0.59	2.33	0.62	2.32	0.55	2.58	0.51	2.32	0.58
ความทันสมัยของวิธีสอน	2.18	0.66	1.97	0.66	2.19	0.68	2.08	0.67	2.14	0.66
การแจ้งกิจกรรมแต่ละ										
ภาคเรียน	2.51	0.67	2.47	0.59	2.49	0.67	2.50	0.67	2.50	0.65
การประเมินผลให้ครอบคลุม										
ทุกด้าน	2.26	0.64	2.35	0.62	2.28	0.63	2.00	0.74	2.27	0.64
ความเหมาะสมของค่า										
ใช้จ่ายเพื่อกิจกรรม	2.15	0.66	2.12	0.62	2.14	0.66	2.33	0.65	2.15	0.65

* ดูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 13 แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง มีความพึงพอใจในการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียนในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองมีความพอใจปานกลาง ผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานบริษัทและข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความพึงพอใจในวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนปานกลาง โดยมีความพอใจในด้านการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียนสูงเป็นอันดับแรก ส่วนความพอใจความทันสมัยของวิธีสอนอยู่ในอันดับท้ายสุด

ผู้ปกครองที่มีอาชีพซึ่งใช้วิชาชีพระดับสูงมีความพอใจมากกับในการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติ
ด้วยตนเอง ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียนและพอใจ
ในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อการบริการทางวิชาการ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

การบริการทางวิชาการ*	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
การจัดประชุมพิเศษประจำปี	2.50	0.62	2.25	0.79	2.51	0.65	2.58	0.67	2.48	0.66
ความช่วยเหลือนักเรียน ที่มีปัญหา	2.41	0.66	2.32	0.71	2.32	0.69	2.25	0.62	2.37	0.67
การอำนวยความสะดวก ในเรื่องอุปกรณ์	2.08	0.73	2.14	0.70	2.14	0.72	2.33	0.65	2.11	0.72
การบริการห้องสมุด	2.40	0.66	2.39	0.72	2.39	0.74	2.32	0.65	2.40	0.68
การบริการความรู้แก่ชุมชน	2.09	0.71	2.05	0.79	2.15	0.71	2.42	0.67	2.10	0.72
การสอนซ่อมเสริม	2.33	0.71	2.44	0.64	2.38	0.76	2.33	0.78	2.36	0.71

* คูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 14 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง ข้าราชการและ
วิชาชีพระดับสูง มีความพึงพอใจบริการทางวิชาการในด้านการประชุมพิเศษการเรียนการสอน
ประจำปี อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนใกล้เคียงกัน
ผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีความพึงพอใจในการบริการทางวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยมีความพึงพอใจด้านการซ่อมเสริมแก่นักเรียนเป็นอันดับแรก

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อครูผู้สอน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

ครูผู้สอน*	รับจ้าง		พนักงานบริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความสามารถของครู	2.60	0.52	2.53	0.59	2.60	0.55	2.83	0.39	2.59	0.53
การดูแลนักเรียน	2.42	0.64	2.35	0.67	2.47	0.67	2.67	0.49	2.42	0.65
ความประพฤติของครู	2.32	0.63	2.18	0.65	2.31	0.60	2.58	0.67	2.30	0.63
ความเสียสละและอุทิศตน	2.34	0.64	2.30	0.68	2.29	0.54	2.25	0.62	2.32	0.63
การติดต่อกับผู้ปกครอง	2.61	0.56	2.55	0.57	2.57	0.62	2.25	0.62	2.58	0.58
ความละเอียดของ การรายงานผล	2.49	0.60	2.42	0.61	2.52	0.58	2.33	0.65	2.48	0.60

* คำนวณเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

จากข้อมูลตาราง 15 แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัทมีความพอใจมากกับความสามารถของครู และการติดต่อกับครูกับผู้ปกครอง ส่วนความพอใจในด้านการดูแลนักเรียน ความประพฤติ ความเสียสละ และความละเอียดชัดเจนของการรายงานผลอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ผู้ปกครองที่เป็นข้าราชการมีความพอใจมากกับความสามารถของครู การติดต่อกับครูกับผู้ปกครอง และความละเอียดชัดเจนของการประเมินผล ส่วนความพอใจในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา*	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความรู้ความสามารถของ ผู้บริหาร	2.61	0.54	2.58	0.61	2.60	0.66	2.58	0.51	2.60	0.57
การเอาใจใส่วิชาการ	2.51	0.57	2.45	0.56	2.54	0.58	2.50	0.52	2.51	0.57
ความไม่ถือคติต่อนักเรียน	2.48	0.57	2.45	0.59	2.36	0.59	2.25	0.75	2.45	0.59
การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม	2.26	0.68	2.30	0.76	2.24	0.66	2.50	0.52	2.27	0.69
การใช้แนวคิดใหม่พัฒนา การเรียนรู้	2.23	0.69	2.32	0.68	2.31	0.62	2.25	0.62	2.26	0.67

* คุรยละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 16 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้างและข้าราชการ มีความพอใจในด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารและการเอาใจใส่ในงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนความพอใจในด้านความไม่ถือคติต่อนักเรียน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และการใช้แนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานบริษัทมีความพึงพอใจด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นอยู่ระดับปานกลางเท่านั้น

สำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพวิชาชีพระดับสูงมีความพึงพอใจด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหาร การเอาใจใส่ในงานวิชาการและการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านอื่น ๆ อยู่ระดับปานกลาง

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง
นักเรียน

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง*	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความร่วมมือกับประชาชน										
พัฒนาท้องถิ่น	2.29	0.67	2.30	0.72	2.21	0.63	2.33	0.65	2.28	0.67
การนำความคิดของ										
ผู้ปกครองพัฒนาโรงเรียน	2.05	0.68	1.98	0.73	2.01	0.70	2.25	0.75	2.04	0.70
การให้ผู้ปกครองเยี่ยมชม										
กิจกรรม	2.07	0.70	2.11	0.79	2.18	0.66	2.42	0.79	2.11	0.71
การเผยแพร่ข่าวสาร										
เกี่ยวกับการเรียน										
การสอน	2.23	0.68	2.21	0.75	2.28	0.68	2.50	0.52	2.24	0.69
การใช้แหล่งทรัพยากรและ										
สถานประกอบการ	2.13	0.60	2.09	0.65	2.11	0.66	2.00	0.66	2.12	0.62
การสนับสนุนกิจกรรม										
ศาสนาและวัฒนธรรม	2.31	0.65	2.26	0.64	2.35	0.63	2.08	0.51	2.30	0.64

* คูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 17 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท และข้าราชการ มีความพอใจต่อความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้ปกครองทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพในกลุ่มวิชาชีพชั้นสูงมีความพอใจในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่ออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

อาคารสถานที่และสภาพ แวดล้อม*	รับจ้าง		พนักงาน บริษัท		ข้าราชการ		วิชาชีพ ระดับสูง		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
อาคาร สวยงามมั่นคง	2.40	0.64	2.44	0.65	2.54	0.58	2.75	0.45	2.45	0.63
ความเพียงพอของห้องเรียน	2.11	0.72	2.12	0.69	2.17	0.71	2.67	0.49	2.15	0.71
ความเพียงพอของบริเวณ พักผ่อน	2.10	0.76	2.02	0.75	2.10	0.67	2.50	0.67	2.10	0.75
ความเพียงพอและสุขลักษณะ ห้องสุขา	1.77	0.74	1.70	0.76	1.78	0.70	1.92	0.79	1.77	0.73
ความทันสมัยของอุปกรณ์ สนับสนุนการเรียน	2.04	0.65	2.02	0.71	2.04	0.68	2.08	0.79	2.04	0.67

* คูรายละเอียดข้อความของแบบสอบถามในภาคผนวก ก.

ข้อมูลจากตาราง 18 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัท มีความพอใจต่ออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองนักเรียนอาชีพข้าราชการมีความพอใจด้านอาคารสถานที่สวยงามมั่นคงอยู่ในระดับมาก ส่วนความเพียงพอของห้องเรียนบริเวณพักผ่อน ห้องสุขา และอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนอยู่ระดับปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีอาชีพในกลุ่มวิชาชีพระดับสูงมีความพอใจกับความสวยงามมั่นคงของอาคารสถานที่ความเพียงพอของห้องเรียนและบริเวณพักผ่อนอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ระดับปานกลาง

ผู้ปกครองนักเรียนทุกอาชีพจะมีความพึงพอใจในความเพียงพอ และสัญลักษณ์ของห้องสุขาอยู่ในระดับปานกลางและอยู่ในอันดับท้ายสุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ไว้ในตาราง 19 - 22

ตาราง 19 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	58.74	29.37	
ภายในกลุ่ม	382	60424.42	158.18	0.83
รวม	384	60483.16		

ข้อมูลจากตาราง 19 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีการศึกษาระดับสามัญศึกษา ระดับประกาศนียบัตร และระดับอุดมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จันแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	6.84	3.42	0.45
	ภายในกลุ่ม	382	1646.84	4.31	
	รวม	384	1653.67		
วิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	7.74	3.87	0.46
	ภายในกลุ่ม	382	1905.60	4.99	
	รวม	384	1913.34		
การบริการทาง วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.76	3.38	0.60
	ภายในกลุ่ม	382	2591.14	6.78	
	รวม	384	2597.91		
ครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.38	0.69	0.87
	ภายในกลุ่ม	382	2052.07	5.37	
	รวม	384	2053.44		
ผู้บริหารสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	7.02	3.51	0.46
	ภายในกลุ่ม	382	1745.61	4.57	
	รวม	384	1752.63		

ตาราง 20 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	2	31.94	15.97	0.08
	ภายในกลุ่ม	382	2398.30	6.28	
	รวม	384	2430.23		
อาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.68	0.84	0.89
	ภายในกลุ่ม	382	2719.66	7.12	
	รวม	384	2721.34		

ข้อมูลจากตาราง 20 แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีการศึกษาระดับสามัญศึกษา ระดับประกาศนียบัตร และระดับอุดมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนทั้ง 7 องค์ประกอบ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน ต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	341.89	113.96	0.54
ภายในกลุ่ม	381	60141.26	157.85	
รวม	384	60483.16		

ข้อมูลจากตาราง 21 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักวิชาชีพระดับสูง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนทั้ง 7 องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน ต่อการจัด
การเรียนการสอนของโรงเรียน จำแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	25.21	8.40	0.12
	ภายในกลุ่ม	381	1628.47	4.27	
	รวม	384	1653.67		
วิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	6.34	2.11	0.74
	ภายในกลุ่ม	381	1907.00	5.01	
	รวม	384	1913.34		
การบริการทาง วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.84	1.28	0.60
	ภายในกลุ่ม	381	2594.06	6.81	
	รวม	384	2597.91		
ครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3	10.75	3.58	0.57
	ภายในกลุ่ม	381	2042.70	5.36	
	รวม	384	2053.44		
ผู้บริหารสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.24	0.08	0.99
	ภายในกลุ่ม	381	1752.39	4.60	
	รวม	384	1752.63		

ตาราง 22 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	3	29.06	9.69	0.20
	ภายในกลุ่ม	381	2401.18	6.30	
	รวม	384	2430.23		
อาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.33	1.44	0.89
	ภายในกลุ่ม	381	2717.01	7.13	
	รวม	384	2721.34		

ข้อมูลจากตาราง 22 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักวิชาชีพระดับสูง มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนทั้ง 7 องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ สามารถสรุปขั้นตอนในการศึกษาและผล การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้คือ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตาม ระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิเคราะห์สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครองนักเรียน และนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

ในการค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 390 คน และส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 390 ฉบับ แบบสอบถามที่เก็บมาได้และสมบูรณ์นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ 385 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 98.72

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยระดับการศึกษาและอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ 7 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การบริการทางวิชาการ
4. ครูผู้สอน
5. ผู้บริหารสถานศึกษา
6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
7. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 40 ข้อ

ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงและหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม รวมทั้งฉบับทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1971 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9625

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 385 คน
 - 1.1 จำแนกตามระดับการศึกษา
 - 1.2 จำแนกตามระดับอาชีพ
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้
 - 2.1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

2.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ด้านสภาพภาพของผู้ปกครองนักเรียน จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับสามัญ และมีอาชีพรับจ้าง คือร้อยละ 71.90 และ 61 ตามลำดับ
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสามัญ ประกาศนียบัตร และอุดมศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านองค์ประกอบ 7 ด้าน ซึ่งได้แก่ หลักสูตร วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีความพอใจในด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าด้านอื่นเล็กน้อย พิจารณาการบริการทางวิชาการ หลักสูตร และวิธีสอนกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับรองลงมา และมีความพอใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ในด้านหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีวุฒิสามัญ ประกาศนียบัตร และอุดมศึกษาต่างก็มีความพอใจในเรื่องต่าง ๆ ของหลักสูตรในระดับปานกลางทุกด้าน

ผู้ปกครองที่มีวุฒิสามัญพอใจในด้านหลักสูตรวิชาชีพซึ่งให้ประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพและการจัดลำดับความยากง่ายของหลักสูตรวิชาสามัญมากกว่าด้านอื่น ๆ เล็กน้อย

ผู้ปกครองที่มีวุฒิปประกาศนียบัตร พิจารณาในระดับความยากง่ายของวิชาสามัญและการจัดวิชาเลือกไว้อย่างเพียงพอมากกว่าด้านอื่น

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีความพอใจในความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรมากกว่าด้านอื่น และพอใจความทันสมัยของเนื้อหาหลักสูตรและการลำดับความยากง่ายของวิชาสามัญรองลงมา

ผู้ปกครองทั้ง 3 กลุ่ม จะมีความพอใจกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพ น้อยกว่าด้านอื่น ๆ แต่ก็อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองทุกกลุ่มการศึกษา มีความพอใจกับวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญาตรีมีความพอใจกับการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียนให้ผู้ปกครองทราบในระดับมาก แต่ความพอใจในความทันสมัยของวิธีสอนนักเรียนนั้น ผู้ปกครองทุกกลุ่มการศึกษาพอใจต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย

2.3 ด้านการบริการทางวิชาการผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพอใจต่อการบริการทางวิชาการในระดับปานกลาง โดยพอใจกับด้านการจัดปฐมนิเทศประจำปี การบริการห้องสมุดและการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น

ผู้ปกครองที่มีวุฒิปริญญาตรีประกาศนียบัตร มีความพอใจกับการจัดปฐมนิเทศประจำปี และการจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนในระดับมากส่วนการบริการด้านอื่น ๆ มีความพอใจในระดับปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความพอใจกับการจัดปฐมนิเทศประจำปีในระดับมาก ส่วนบริการด้านอื่น ๆ นั้นผู้ปกครองพอใจปานกลาง

2.4 ด้านครูผู้สอน ผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพอใจมากกับการติดต่อของครูกับผู้ปกครอง ความสามารถของครู และความชัดเจนของการรายงานผล ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของครู นั้นผู้ปกครองมีความพอใจในระดับปานกลาง

ผู้ปกครองวุฒิปริญญาตรีพอใจมากกับความสามารถของครูผู้สอน และการติดต่อของครูกับผู้ปกครอง ส่วนด้านอื่น ๆ พอใจระดับปานกลาง

ผู้ปกครองวุฒิปริญญาตรีมีความพอใจมากกับความรู้ความสามารถของครู ส่วนด้านอื่น ๆ พอใจระดับปานกลาง

2.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพอใจมากกับความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา และการเอาใจใส่ในงานวิชาการ ส่วนพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านอื่นนั้นพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองวุฒิประกาศนียบัตรและวุฒิระดับอุดมศึกษา มีความพอใจมากกับ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านอื่นนั้นพอใจ ปานกลาง

2.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองทุกระดับ การศึกษา มีความพอใจกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในระดับปานกลางใกล้เคียงกันทุกด้าน

2.7 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและวุฒิ ระดับอุดมศึกษา มีความพอใจมากกับความสวยงามมั่นคงของอาคาร ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นผู้ปกครองมี ความพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองวุฒิสามัญมีความพอใจในอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมในระดับ ปานกลางทุก ๆ ด้าน และผู้ปกครองทุกระดับการศึกษา มีความพอใจกับความเพียงพอและสัขลักษณะ ของห้องสุขา ค่อนข้างต่ำ

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท ข้าราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ และวิชาชีพระดับสูง มีความพอใจปานกลางต่อการจัดการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านทั้ง 7 องค์ประกอบ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัทและข้าราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความพอใจในเรื่องหลักสูตรทุกด้าน ในระดับปานกลางโดยผู้ปกครองทั้ง 3 อาชีพนี้มีความพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

ผู้ปกครองที่เป็นนักวิชาชีพระดับสูงมีความพอใจมากกับโครงสร้างหลักสูตร การให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพความยากง่ายของวิชาสามัคคีความเพียงพอของวิชา เลือกและความทันสมัยของเนื้อหาหลักสูตร ส่วนประโยชน์ของวิชาชีพนี้ผู้ปกครองอาชีพนี้พอใจ ปานกลาง

3.2 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมี ความพอใจมากในเรื่องวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียน ส่วนเรื่องอื่น ๆ นั้นผู้ปกครองอาชีพนี้พอใจปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานบริษัทและข้าราชการ มีความพอใจกับวิธีสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน ทุก ๆ ด้านในระดับปานกลาง

ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพวิชาชีพพระคัมภีร์มีความพอใจมากในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการแจ้งกิจกรรมแต่ละภาคเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ นั้น ผู้ปกครองมีความพอใจปานกลาง

3.3 ด้านการบริการทางวิชาการผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ข้าราชการและวิชาชีพพระคัมภีร์มีความพอใจมากกับการจัดปฐมนิเทศการเรียนการสอนประจำปี ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองมีความพอใจปานกลาง

ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานบริษัทมีความพอใจในการบริการทางวิชาการทุกด้านในระดับปานกลาง

3.4 ด้านครูผู้สอน ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัทมีความพอใจมากกับความสามารถของครูและการติดต่อกับผู้ปกครอง ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ นั้นผู้ปกครองมีความพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองที่เป็นข้าราชการ มีความพอใจกับความสามารถของครูมาก ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีอาชีพวิชาชีพพระคัมภีร์ มีความพอใจกับความสามารถของครู การดูแลนักเรียนและความประพฤติของครู ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองมีความพอใจปานกลาง

3.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความพอใจ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและการเอาใจใส่วิชาการของผู้บริหาร ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านอื่นนั้น ผู้ปกครองพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีความพอใจกับความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองที่เป็นนักวิชาชีพพระคัมภีร์มีความพอใจมากกับความรู้ความสามารถของผู้บริหาร การเอาใจใส่วิชาการและการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม นอกนั้นพอใจปานกลาง

3.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัทและข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความพอใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในระดับปานกลางทุกด้าน

ผู้ปกครองที่มีอาชีพระดับสูง มีความพอใจมากด้านการเผยแพร่ข่าวสาร
เกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกนั้นพอใจปานกลาง

3.7 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและพนักงาน
บริษัทมีความพอใจกับอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้าน ในระดับปานกลาง

ผู้ปกครองอาชีพข้าราชการมีความพอใจกับความสวยงามมั่นคงของอาคาร
ในระดับมาก ส่วนสภาพอื่น ๆ นั้นผู้ปกครองพอใจปานกลาง

ผู้ปกครองที่เป็นนักวิชาชีพระดับสูงมีความพอใจกับความสวยงามมั่นคง
ความเพียงพอของห้องเรียน และความเพียงพอของบริเวณพักผ่อน ในระดับมากส่วนสภาพอื่น ๆ
นั้นผู้ปกครองพอใจปานกลาง

และผู้ปกครองทุกอาชีพมีความพอใจกับความเพียงพอ และสัญลักษณ์ห้องสุขา
เป็นอันดับท้ายสุด

4. ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสามัญ ประกาศนียบัตร และระดับอุดมศึกษามี
ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ
ไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีการศึกษาระดับสามัญ ประกาศนียบัตร และอุดมศึกษา มีความ
พึงพอใจไม่แตกต่างกันในทุกองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท ข้าราชการหรือพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ และนักวิชาชีพระดับสูง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท ข้าราชการหรือพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ และอาชีพวิชาชีพระดับสูง มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทุกองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน
ของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับสามัญศึกษาและมีอาชีพรับจ้าง
2. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการจัดการเรียนการสอนเป็นรายด้านก็พบว่าผู้ปกครองมีความพอใจในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและการบริการทางวิชาการเป็น 3 อันดับต้น ๆ ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นด้านที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเป็นอันดับท้ายสุด
3. เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองทุกกลุ่มระดับการศึกษา และอาชีพมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนทุกด้านในระดับปานกลางทั้งสิ้น
4. เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันและอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน แสดงว่าระดับการศึกษาและอาชีพไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน

อภิปราย

ผลการวิจัยมีประเด็นนำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองทุกกลุ่มระดับการศึกษาและอาชีพมีความพอใจในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับปานกลางทุกด้านนั้น เมื่อพิจารณาโดยรวม ๆ สามารถอภิปรายได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ บางส่วนเป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่ผู้ปกครองให้ความสนใจและศรัทธาไม่น้อย ในปีการศึกษา 2535 มีโรงเรียนตั้งขึ้นใหม่จำนวน 2 โรงเรียน และส่วนใหญ่จะอยู่นอกตัวเมืองหรือตัวอำเภอ การที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนตั้งใหม่ที่มียายุต่ำกว่า 5 ปีนั้น โรงเรียนและทีมงานยังขาดความพร้อมในหลาย ๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เนื่องจากต้องให้ความสำคัญกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันในโรงเรียน หลักสูตรการสอนและบุคลากร

โรงเรียนที่เปิดใหม่จะมีความต้องการกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ ทิศทาง การปฏิบัติงาน ซึ่งคาดหวังได้จากผู้บริหาร แต่ก็ปรากฏว่าผู้บริหารที่มีความสามารถและเชี่ยวชาญมักจะได้เข้าไปอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่า ผู้บริหารใหม่ ๆ จะต้องมาดูแลโรงเรียนใหม่ ๆ และมีขนาดเล็กเสียก่อน จึงทำให้บริหารงานไม่มีประสิทธิภาพสูงนัก

แม้ว่าผู้บริหารระดับจังหวัดและระดับโรงเรียนจะพยายามตั้งเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียนให้สูงและเจริญก้าวหน้า แต่การนิเทศการบริหารโรงเรียนและการเรียนการสอนยังไม่สามารถทำได้ทั่วถึง เนื่องจากขาดบุคลากรและผู้นำที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ที่จะช่วยกระตุ้นโรงเรียน หรือสนับสนุนโรงเรียนให้ดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์และอิสระ ผู้บริหารโรงเรียนและทีมงานจะต้องช่วยตัวเองเท่าที่สมรรถภาพและทรัพยากรจะเอื้ออำนวย

กลุ่มผู้ปกครองก็เป็นกลุ่มสำคัญ โรงเรียนที่สามารถจัดการเรียนการสอนเป็นผลดี มีความพร้อมและเจริญก้าวหน้าส่วนใหญ่จะได้รับความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากโรงเรียนและชุมชนอย่างมาก (พันธุ หัตถาคินทร์, 2524 : 300) แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัดสมุทรปราการนั้นส่วนมากจะไม่มีใครได้รับการติดต่อและช่วยเหลือจากผู้ปกครองมากนัก การจัดการประชุม การเชิญเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือไม่มาก อาจจะเนื่องจากความจำเป็นในเรื่องการประกอบอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องสนใจเรื่องอื่น ๆ มากกว่าการศึกษาของบุตรหลาน ที่ให้ความสนใจจริง ๆ นั้นมีค่อนข้างน้อย โรงเรียนต้องดำเนินการด้วยการช่วยเหลือตนเอง รายได้งบประมาณที่จำกัด ซึ่งไม่เพียงพอที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เท่าเทียมโรงเรียนมาตรฐานดีและดีเยี่ยมได้

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้านของการจัดการเรียนการสอนพบว่าผู้ปกครองมีความพอใจในองค์ประกอบครูและผู้บริหารมากกว่าด้านอื่น และความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด พฤติกรรมการสอนของครูจะถูกถ่ายทอดไปยังผู้ปกครองผ่านทางนักเรียนตลอดเวลา ในชุมชนขนาดเล็กผู้ปกครองจะรู้จักมักคุ้นกับครูเป็นส่วนตัว ประกอบกับอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องวางตนให้เหมาะสมให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียนและผู้ปกครองด้วย นอกจากนี้ครูที่บรรจุเข้ารับราชการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูง ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีน้อย และส่วนใหญ่ก็ได้รับวุฒิเพิ่มจาก

การศึกษาต่อ การศึกษาเพิ่มเติม ครูจำนวนไม่น้อยที่มีวุฒิปริญญาโท ซึ่งวุฒิทางการศึกษาของครูก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองศรัทธาและรู้สึกพึงพอใจ

องค์ประกอบผู้บริหารก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิสูง ปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย หลายคนมีวุฒิปริญญาโท ผู้บริหารส่วนใหญ่จะผ่านการเป็นครูมาก่อน และต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำสูง ผู้บริหารโรงเรียนเกือบทุกคนต้องผ่านการคัดเลือกและการอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการด้วย จึงทำให้มีความรอบรู้ นำเชื่อถือได้ แต่ผู้บริหารที่รับตำแหน่งใหม่จะปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก การที่ขาดประสบการณ์ในการบริหารอาจทำให้การบริหารยังไม่มีประสิทธิภาพสูงนัก จึงทำให้ความพอใจของผู้ปกครองไม่อยู่ในระดับที่สูงนัก

ความพอใจการบริการวิชาการ วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรนั้น ผู้ปกครองมีความพอใจในอันดับรองลงมา จากสภาพความเป็นจริงโรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่สามารถบริการทางวิชาการแก่นักเรียนได้มากนัก ส่วนใหญ่จะยึดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนดซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยอยู่มาก และผู้ปกครองส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสนใจติดตามมากนัก คงมอบให้เป็นหน้าที่ของครูและผู้บริหาร

ผู้ปกครองมีความพอใจในอาคารสถานที่และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นอันดับท้าย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากอาคารเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ง่าย และเปลี่ยนแปลงได้ยาก โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเรื่องห้องเรียน และบริเวณต่าง ๆ ไม่เพียงพอหลายแห่งยังไม่สามารถพัฒนาได้เต็มรูปแบบเนื่องจากงบประมาณจำกัด โดยเฉพาะโรงเรียนใหม่ ๆ โรงเรียนเก่า ๆ หลายแห่งมีปัญหาระง่อนแง่น พื้นที่ไม่พอกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน หลายแห่งอยู่ไกลอำเภอหรือตัวเมือง การเดินทางไปมาไม่สะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝนความเดือดร้อนอันเกิดจากการเดินทาง การเรียนการสอน และสุขลักษณะภายในเช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม น้ำดื่ม น้ำใช้ ทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจในเรื่องนี้อยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับเกือบสุดท้าย

ความพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้นอยู่ในระดับปานกลางก็จริง แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโอกาสที่ผู้ปกครองจะ

เข้าไปสัมพันธ์กับโรงเรียนมีน้อยมากหรือเกือบจะไม่มีเลย ส่วนใหญ่จะมีการพบปะปีละ 2 - 3 ครั้งเท่านั้น เช่นการปฐมนิเทศต้นปีการศึกษา การรายงานผลการเรียนหรือการเลือกสายวิชา ผู้ปกครองบางคนอาจได้รับการเชิญให้มาพบครูด้วยปัญหาการเรียนหรือความประพฤติของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองมักจะไม่ค่อยชอบมาพบครูเมื่อถูกเชิญลักษณะนี้ หลายคนจะไหว้วานให้ผู้อื่นมาแทนก็พบเห็นอยู่เสมอ ส่วนโรงเรียนเองก็มีการกิจที่จะต้องมุ่งงานวิชาการ จึงมักจะให้ความสนใจกับบทบาทของผู้ปกครองหรือการขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองน้อยเกินไป โดยยังยึดความเชื่อเก่า ๆ อยู่ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนก็ไม่ค่อยใช้ครูและนักเรียนให้เป็นประโยชน์ในการช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียน และติดต่อผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือการจัดการศึกษาในโรงเรียน (Williams. 1972 : 1935 A) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวิจัยของ สมบัติ จันทภูมิ (2514 : 169) ที่พบว่าครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ ติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองในระดับปานกลาง และให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนค่อนข้างน้อย

หากพิจารณาทางด้านผู้ปกครอง ผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่า ผู้ปกครองก็ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการกิจของโรงเรียน และความจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบกับโรงเรียนขาดข้อมูลข่าวสารการติดต่อภายในชุมชนจึงทำให้ผู้ปกครองขาดความรู้ และความเป็นไปในโรงเรียน ยิ่งกว่านั้นเครื่องมือและวิธีการที่ติดต่อกับผู้ปกครอง อาจจะไม่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับกลุ่มผู้ปกครองก็ได้ (Hakanen. 1975 : 6004 A)

2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมแตกต่างกันและสมมติฐานข้อ 2 ตั้งไว้ว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมแตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้อาจจะอธิบายได้ว่า

ผู้ปกครองทุกระดับการศึกษาและอาชีพต่างก็มีความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษา ความสนใจใน ความเป็นไปในการจัดการเรียนการสอนและความคาดหวังที่มีต่อการเรียน การสอนทุกด้านเหมือน ๆ กัน ความตื่นตัวของประชาชนในเรื่องการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา มีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีการรณรงค์เรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่าง กว้างขวางประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและแรงงานที่สังคมต้องการ ทำให้ผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของการศึกษาและปรารถนาจะให้บุตรหลานของตนได้รับการศึกษาที่ดีไม่ว่าจะมี ปัจจัยทางชีวสังคมระดับใดก็ตาม

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ปกครองในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ผู้ปกครองทุกกลุ่มการศึกษาและกลุ่มอาชีพจะมีความพอใจในประโยชน์ของวิชาชีพและการสอน วิชาสามัญค่อนข้างมาก แต่มีความพอใจในเรื่องโครงสร้างของหลักสูตร และการมีส่วนร่วมใน การกำหนดหลักสูตรวิชาชีพ (ข้อมูลในตาราง 4 และ 12) น้อยกว่าด้านอื่น ผู้ปกครองทุกกลุ่ม ตระหนักดีว่าวิชาสามัญเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับเยาวชนที่จะศึกษาวิชาชีพต่อไป แต่ก็เห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตรที่จัดไว้ยังไม่ค่อยพอใจนัก ผู้ปกครองบางท่านเห็นว่าต้องเรียนวิชาต่าง ๆ มากเกินไป และบางวิชาไม่มีประโยชน์สำหรับเด็ก ผู้ปกครองทุกกลุ่มยังไม่พอใจกับการเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพ แสดงว่าโรงเรียนอาจจัด หลักสูตรวิชาชีพโดยไม่สอบถามความเห็นจากผู้ปกครองแต่อยู่บนพื้นฐานของความพร้อมของบุคลากรและ ทรัพยากรมากกว่า จึงทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจในเรื่องเหล่านี้ค่อนข้างน้อย

ในองค์ประกอบวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองเกือบทุกกลุ่มพอใจ มากกับการแจ้งข่าวสารและกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน แต่ความพอใจในเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อ กิจกรรม และความทันสมัยของวิธีสอนของครูยังอยู่ในอันดับท้าย ๆ แม้จะเป็นความพอใจใน ระดับปานกลางก็ตาม แสดงว่า การใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมของนักเรียนอาจยังไม่เหมาะสม อาจจะ สร้างความลำบากและสิ้นเปลืองให้ผู้ปกครองได้วิธีการสอนอาจจะไม่ค่อยเหมาะสมกับยุคสมัย จึงทำให้ความพอใจในเรื่องเหล่านี้น้อยกว่าด้านอื่น ๆ

ส่วนการบริการทางวิชาการนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะพอใจกับการที่โรงเรียนจัด ประชุมพิเศษประจำปี เพราะช่วยสร้างความเข้าใจในระบบการเรียนการสอนหลักสูตรได้มาก

ผู้ปกครองทุกกลุ่มยังไม่ใส่ใจกับการอำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์เครื่องใช้เพื่อการเรียนการสอน และการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนซึ่งสองประเด็นหลังนี้จะมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของโรงเรียน และความเข้มแข็งของผู้บริหารและครู หากเป็นโรงเรียนตั้งใหม่หรือโรงเรียนที่มีข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างการบริการในเรื่องดังกล่าวจะไม่สามารถทำได้มากนัก

ผู้ปกครองเกือบทุกกลุ่มพอใจมากกับความสามารถของครู การติดต่อของครูถึงผู้ปกครอง และพอใจค่อนข้างมากกับการรายงานผลการเรียน และการดูแลนักเรียน แสดงว่าผู้ปกครองรับรู้สมรรถภาพ วุฒิ และการกิจของครูว่ามีความเหมาะสมกับการกิจที่ผู้ปกครองคาดหวัง

ผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นองค์ประกอบอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยเฉพาะความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองทุกกลุ่มมีความพอใจมาก แต่ก็มีความพอใจกับการใช้แนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอน และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง การที่อาจารย์จะได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งบริหารนั้นย่อมต้องมีภาวะผู้นำที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการระเบียบงานในโรงเรียน มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พฤติกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นที่ยอมรับ เพราะมีอิทธิพลจากฐานะตำแหน่งอยู่แล้ว แต่ผู้ปกครองก็มีแนวโน้มที่จะให้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากขึ้น และให้ผู้บริหารพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองทุกกลุ่มมีความพอใจกับงานด้านนี้ระดับปานกลาง โดยมีความพอใจในการนำแนวคิดของผู้ปกครองไปใช้พัฒนาโรงเรียนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ

เช่นการบริการทางวิชาการ หรือผู้บริหารสถานศึกษา ดังได้อภิปรายมาแล้ว

งานอาคารสถานที่เป็นอีกงานหนึ่งที่ผู้ปกครองทุกกลุ่มมีความพอใจในอันดับท้าย ๆ ประเด็นที่ผู้ปกครองพอใจน้อยที่สุด คือ ความเพียงพอและสัณฐานของห้องสุบา และบริเวณพักผ่อนหย่อนใจในโรงเรียน จากประเด็นนี้พอจะเห็นภาพว่าโรงเรียนยังขาดความสะอาด สัณฐานที่ดี และความสวยงามอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็นหน้าเป็นตา เป็นผลงานที่แสดงถึงลักษณะนิสัยของผู้บริหารและคณะครูอีกด้วย

จากที่ได้อภิปรายมาแล้วจะเห็นว่าความพอใจของผู้ปกครองทุกระดับการศึกษาและอาชีพที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบหรือภารกิจจะมีแนวโน้มไปในทางเดียวกัน แสดงว่าตัวแปรระดับการศึกษาและอาชีพได้มีอิทธิพลต่อความเห็นของผู้ปกครองแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แม้จะไม่อยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง แต่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารระดับจังหวัดที่มีส่วนรับผิดชอบโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะต้องพยายามพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากขึ้น และถ้าผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากขึ้น ย่อมจะให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน และย่อมเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ในการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้บริหารควรทุ่มเทให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองให้มาก ผลของการสร้างความสัมพันธ์จะส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียน ความเจริญของงานของโรงเรียนและนักเรียนด้วย งานอีกด้านหนึ่งที่ควรเร่งพัฒนา คืองานอาคารสถานที่และสุขลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพราะงานทั้ง 2 ด้านนี้ มีระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

3. ในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้ปกครองมีแนวโน้มที่ต้องการจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพระดับมัธยมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องปรึกษาหารือ หรือจัดทีมผู้ปกครองเข้ามามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร วิธีสอนกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียนด้วย ผลการวิจัยบ่งชี้สิ่งเหล่านี้ค่อนข้างชัดเจน

4. ในการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมควบคู่ไปด้วย การวิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และเป็นผลดีต่อนักเรียน แม้จะใช้จ่ายมากหน่อยก็ยังไม่น่าเป็นห่วง มีกิจกรรมไม่น้อยที่เสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มทุน ถ้าโรงเรียนสามารถเก็บค่าธรรมเนียมกิจกรรมรวมทั้งหมดโดยไม่ต้องรบกวนผู้ปกครองระหว่างเรียนก็จะลด

ความยุ่งยากให้กับผู้ปกครองได้มาก ถ้าเป็นไปได้ควรจัดหาเงินเข้ากองทุนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นการดีมาก

วิธีการสอนของครูน่าจะพัฒนาให้สร้างสรรค์ มีความแปลกใหม่ น่าเรียนหรือนักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรประสานงานกับหน่วยงานพิเศษหรือโรงเรียนดีเด่น ครูดีเด่น ขอความช่วยเหลือในการฝึกอบรมครู หรือขอเข้าดูงาน เพื่อส่งเสริมความคิดแปลกใหม่เพื่อให้ครูกระตุ้นหรือลั่นที่จะปรับปรุงการสอนมากขึ้น

5. การบริการทางวิชาการ ควรพัฒนาการบริการอุปกรณ์การศึกษาเล่าเรียนเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งขยายข่ายการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนให้มากขึ้น โดยศึกษารูปแบบจากโรงเรียนอื่น ๆ ขยายรูปแบบการเผยแพร่ความรู้หลาย ๆ ลักษณะ ใช้ประโยชน์ของครูและนักเรียนในการเผยแพร่ความรู้ให้มากขึ้น

6. ความรู้ความสามารถในการสอนของครูอาจจะอยู่ในระดับน่าพอใจมากแต่เทคนิคการสอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ยังไม่น่าพอใจนัก การแสวงหาความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ปกครอง และชุมชนอาจมีความจำเป็น เพราะจะช่วยแบ่งเบาภาระของครู ได้มาก

✓ 7. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ควรมีการชักชวนและหมั่นทบทวนทุกครั้งที่มีการประชุมผู้ปกครองว่าผู้ปกครองมีหน้าที่ที่จะต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียน ผู้บริหารควรปรึกษาหารือผู้ปกครองให้มากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเยี่ยมเยียนโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องมอบหมายให้ครูช่วยรับผิดชอบงานด้านนี้ให้มากขึ้นด้วย เพื่อช่วยพัฒนางานด้านนี้ให้อยู่ในระดับน่าพอใจมากขึ้น

นอกจากนี้ผู้บริหารและครูควรทบทวนความสะอาดและความเพียงพอทางด้านอาคารสถานที่ บริเวณพักผ่อน ห้องน้ำ ห้องส้วม ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ทันสมัยมาสนับสนุนการเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยจัดหางบประมาณการใช้เงินอย่างมีแผน สื่อความต้องการของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้ทราบด้วย

ผู้บริหารโรงเรียนใหม่ในสมุทรปราการควรได้รับการนิเทศการบริหารโรงเรียนจากผู้มีประสบการณ์และความสำเร็จ โดยเฉพาะการบริหารอาคารสถานที่และการสร้าง

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นเรื่องที่ควรเน้นบ่อย ๆ การบริหารหลักสูตร การบริหารบุคลากร สายวิชาการก็เป็นเรื่องสำคัญ และมักจะมีปัญหา อุปสรรคอยู่เสมอ ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษา

1. ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ควรเผยแพร่ผลการวิจัยนี้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้น อาจกำหนดเป็นหัวข้อฝึกอบรม หรือนโยบาย การพัฒนาการมัธยมศึกษาของจังหวัด เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษา ของจังหวัด

2. เนื่องจากความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับไม่สูงนัก โรงเรียนต้องพยายาม สร้างชื่อเสียงของโรงเรียน และสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา ควรให้กำลังใจและสนับสนุนโรงเรียนให้มากขึ้น ในบางกรณีอาจมีสิ่งสุทธวิสัยหรือขัดแย้งกับหลักการ จัดการศึกษา เช่น การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนบริหารโรงเรียน การเรียกร้องให้ปรับปรุงหรือ ก่อสร้างอาคารใหม่ เป็นต้น ผู้บริหารการศึกษาจะต้องช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียนในการทำ ความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนให้ตรงกัน ให้ช่วยกันชี้แจงหลักการและความถูกต้องให้ ผู้ปกครองทราบ และต้องยืนยันให้หลักการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิด ความยุ่งยากหรือความขัดแย้งเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรวิจัยความต้องการของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรต่อไป
2. ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนแต่ละ องค์ประกอบหรือองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งให้ลึกซึ้ง

4. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในองค์ประกอบต่าง ๆ โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นตัวแปรในการศึกษาเปรียบเทียบ

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ ชาญกว้าง. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัสสาเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาระดับมัธยม - วิจัย. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530.
- คณะกรรมการฝ่ายการศึกษาของคณะกรรมการแห่งชาติ. ประมวลข้อคิดทางการศึกษาของไทย. หน้า 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2515.
- คุรุสภา, สำนักงาน. ประวัติคุรุ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516.
- เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนสไตร์, 2523.
- ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์. "การเตรียมและพัฒนาผู้บริหารการศึกษา," วารสารการศึกษา. 6 กันยายน - ตุลาคม 2523.
- ทองขาว โคตรโยธา. งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัสสาเนา.
- ธนู แสงศักดิ์. "ครูดี," วิทยจารย์. 2 : 85 - 100 ; กุมภาพันธ์ 2505.
- นพชัย ฐิธรรม. "การบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11," บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2522. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- นิพนธ์ รอดภัย. โครงสร้างและกระบวนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัสสาเนา.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

_____. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2534.

_____. ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เป็นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

วิชัย วงษ์ใหญ่. เอกสารตัวอย่างการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตัวอย่าง เรื่องการสร้าง
บรรยากาศในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย,
2528. อัดสำเนา.

วินัย พัฒนรัฐ. รายงานการสัมมนา เรื่อง บริหารการศึกษาของไทย. เอกสารประกอบ
การเรียนรู้วิชาสัมมนาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

✓ วิรัตน์ ศิริบุรณ. การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาใน
เขตการศึกษา 11. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

ศุภร ศรีแสน. การศึกษาใหม่ เอกสารการสอนวิชาการศึกษา 171 การศึกษาไทย.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2527.
อัดสำเนา.

สตรีวิทยา, โรงเรียน. โครงการวันผู้ปกครองพบครูแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษา
2528. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสตรีวิทยา, 2528.

สมชาย สุขชาติ. การใช้เวลาในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
การศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524. อัดสำเนา.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2521.

สมศักดิ์ ชินพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้น. ปรินซ์นิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
อัสสาเนา.

สมาน บุณรัตน์. การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เขตการศึกษา 6.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัสสาเนา.

สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

สุดา ศิริวิโรจน์. การออกแบบห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อการใช้สื่อการสอนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
อัสสาเนา.

✓ สุกัญ ศุกกุล. สมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัสสาเนา.

สุวรรณ นรพัทธ์. "การบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนภูมิภาค
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ," รวมบทความวิจัยปริทัศน์การศึกษา
คุณูปการและการศึกษามหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2523. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัสสาเนา.

✓ โสภณ โสมติ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่ม
การงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ใน
เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2526. อัสสาเนา.

อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

อุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงาน. ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ.
กรุงเทพฯ : พุทธบูชาการพิมพ์, 2534.

- Adair, Aubury Louise. "Iowa Public Secondary School Principal's Perceptions of Importance and Expertise Required to Manage Identified Tasks," Dissertation Abstracts International. Vol. 42. No.11. 4656-A ; May, 1982.
- Baker, Carolyn Rose. "Criteria Used in Selection of Principals of Junior High Schools, Middle Schools, Intermediate Schools in California School Districts During 1968," Dissertation Abstracts International. 44 : 4463-A; February, 1978.
- Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1983.
- Bogue, E.G. "Variables in Effective Instruction," Improving College and University Teaching. 12 : 150 ; Summer, 1974.
- Cook, Ann and Herb Mack. The Head-Teacher's Role. London : Macmillan Education Ltd., 1971.
- Ferguson, Ralph B. "A Comparative of Design of Open-Space and Self - Contained Classroom School on the Basic of Input as Perceived by Various Group and Group Satisfaction of the Outcome," Dissertation Abstracts International. 36 ; April, 1966.
- Gagne, R.M. "Learning and Communication," in Education Media Theory into Practices. P. 93 - 114 edited by R.V. Wiman and W.C. : Meierhenry. Columbus : Merrill, 1968.
- Hakanen, Lauri John. "An Investigation of School Community Communication in Vermillion, South Dakota, District # s," Dissertation Abstracts International. 35 : 6004-A; March, 1975.
- Kibler, Robert J. and others. Objective for Instruction and Evaluation. Boston : Allyn and Bacon, 1974.
- Patterson, Arlene H. Management Training for School Leaders: An Academy Concept. Phi Delta Kappa Educational Foundation, Bloomington , Indiana, 1983.
- Ryans, David G. Characteristic of Teachers. Measha : George Benta Company, 1960.
- Sparks, Harry M. "A Study of the High School Principalship in Kentucky," Dissertation Abstracts. 20 : 3605 - 3606, March, 1960.

- Thornton, Ronger W. "A Study of Design Building Concept of School Facility Planning as Utilized in Selected Indiana School System," Dissertation Abstracts International 37, February, 1977.
- Whitaker, Babara Ingram. "Citizen Participaytion in Education Decision Making in and Urban School District as Percieved by Parents and Administrators," Dissertation Abstracts . 38(7) : 3893-A; January, 1978.
- William, Charles Owen. "A Study of the High School Principalship in Indiana," Dissertation on Abstracts. 32 : 40909-A ; March, 1972.
- Witty Paul. "An Analysis of the Personality Traits of The Effective Teacher," The Journal of Educational Research. 27 : 662 - 668 ; May, 1947.
- Yamane, Taro. Statistic An Introductory Analysis 3rd ed. New York, Harper, 1973.

တရားရုံး

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่นำแบบสอบถามมาได้อย่างไร
 - () บิดามารดา
 - () ญาติ
 - () ผู้ปกครอง
2. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 - () สามัญศึกษา (ความรู้ระหว่างระดับประถมศึกษาและไม่เกินมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า)
 - () ประกาศนียบัตรหรือต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ปวท., ปวช., ปวส., หรือ ต่ำกว่าปริญญาตรี)
 - () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่า (อุดมศึกษา)
3. อาชีพของท่าน
 - () รับจ้าง (ทำงานห้างร้าน, บริษัท, ร้านอาหาร, ขายของ, ทำไร่นา, ทำสวน, ประมง)
 - () พนักงานบริษัท (พนักงาน, เจ้าหน้าที่ธุรการ, งานบริหารงานบุคคล, งานการเงินและบัญชี)
 - () ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ, ครูสังกัดต่าง ๆ)
 - () วิชาชีพระดับสูง (นายธนาคาร, นายแพทย์, วิศวกร, ทนายความ, นักบัญชี)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเห็นว่ามีความพึงพอใจ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

3 ความพึงพอใจมาก

2 ความพึงพอใจปานกลาง

1 ความพึงพอใจน้อย

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความพึงพอใจ		
		มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
	<u>หลักสูตร</u>			
1	โครงสร้างหลักสูตรปัจจุบันมีความเหมาะสม			
2	โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพ			
3	หลักสูตรวิชาชีพให้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ			
4	หลักสูตรวิชาสามัญ (ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์... ฯลฯ) มีความยาก - ง่าย เหมาะสมกับระดับชั้น			
5	โรงเรียนจัดวิชาเลือกมากพอให้นักเรียนเลือกตามความถนัด			
6	เนื้อหาหลักสูตรส่วนใหญ่มีความทันสมัยเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน			

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความพึงพอใจ		
		มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
	<u>วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
7	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงานด้วยตนเอง			
8	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของนักเรียน			
9	วิธีสอนทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน			
10	โรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน			
11	การประเมินผลการเรียนครอบคลุมความเจริญงอกงามของนักเรียนทุกด้าน			
12	ค่าใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนสมเหตุผล			
	<u>การบริการทางวิชาการ</u>			
13	โรงเรียนจัดปฐมนิเทศ การเรียน การสอนของนักเรียนทุกปี			
14	อาจารย์ประจำชั้นช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหาล้วนตัว			
15	โรงเรียนอำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์เครื่องใช้ในการเรียนและการทำกิจกรรมของนักเรียน			

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความพึงพอใจ		
		มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
16	ห้องสมุดบริการหนังสือให้นักเรียนสามารถใช้ค้นคว้า ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย			
17	โรงเรียนจัดบริการเผยแพร่ความรู้ที่สำคัญ ๆ แก่ชุมชน			
18	โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน			
	<u>ครูผู้สอน</u>			
19	คณะครูมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน			
20	ครูประจำชั้นให้การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด			
21	คณะครูมีการยาทและความประพฤติอันเป็นตัวอย่างได้			
22	คณะครูมีความเสียสละและอุทิศตนเพื่อความเจริญ งอกงามของนักเรียน			
23	คณะครูพร้อมจะติดต่อผู้ปกครองเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับ นักเรียน			
24	การรายงานผลการเรียนของครูมีความละเอียดชัดเจน และเป็นประโยชน์			
	<u>ผู้บริหารสถานศึกษา</u>			
25	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารเป็นที่ น่าเชื่อถือ			

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความพึงพอใจ		
		มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
26	ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลงานวิชาการของโรงเรียน			
27	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อนักเรียนเท่าเทียมกันโดยไม่มีอคติลำเอียง			
28	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน			
29	ผู้บริหารนำความคิดสร้างสรรค์และความคิดใหม่มาพัฒนาบรรยากาศการเรียนการสอน			
	<u>ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง</u>			
30	โรงเรียนให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น			
31	โรงเรียนนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาปรับปรุงงานของโรงเรียน			
32	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมและชมกิจกรรมของโรงเรียน			
33	โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหว การจัด การเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ			
34	โรงเรียนใช้แหล่งทรัพยากรและสถานประกอบการ ในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา			

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความพึงพอใจ		
		มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
35	โรงเรียนและผู้บริหารให้การสนับสนุนส่งเสริม การจัดกิจกรรมทางศาสนา			
	<u>อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม</u>			
36	อาคารสถานที่ตกแต่งสวยงามและมีความมั่นคงแข็งแรง			
37	ห้องเรียนมีเพียงพอกับจำนวนชั้นและการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ			
38	โรงเรียนมีบริเวณพักผ่อนหย่อนใจนอกเวลาเรียน สำหรับนักเรียนอย่างเพียงพอ			
39	ห้องน้ำห้องส้วมมีเพียงพอและมีสุขลักษณะที่ดี			
40	อุปกรณ์เครื่องใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในสภาพดี และทันสมัย			

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามในการวิจัย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
ถนนสุทธิภิรมย์ สป. 10270

24 ตุลาคม 2535

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 390 ชุด

กระผม นายอภิชัย กูลชา ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ" ในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยและคณะจะประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนที่มีเด็กอยู่ในปกครอง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เท่านั้น

ฉะนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนอย่างถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยและคณะจึงมีความจำเป็นต้องขอคำรับรองเพื่อให้ผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามได้มากยิ่งขึ้น โดยจะใช้เวลานอกราชการและในวันหยุดราชการ เท่านั้น ระหว่างวันที่ 9 ตุลาคม 2535 - 31 ตุลาคม 2535

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อภิชัย กูลชา

(นายอภิชัย กูลชา)

ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

ที่ สป 0027/1679

ศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ

ถนนสหกรณ์ สป. 10270

27 ตุลาคม 2535

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้ปกครองนักเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามในการวิจัย 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย กุลชา ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ กำลังศึกษา
ระดับปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ดำเนินการวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ"

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามแบบสอบถามจากท่าน
ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเด็กอยู่ในปกครองกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
สมุทรปราการ โดยมีครูอาจารย์ในโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่เป็นผู้ประสานงานซึ่งจังหวัด
เห็นว่าเรื่องที่จะทำการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบการบริหารงาน ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นจริงด้วย จะเป็น
พระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

ปราโมทย์ เจนการ

(นายปราโมทย์ เจนการ)

ศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

โทร. 3951185

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
ถนนสุทธิภิมมัย สป. 10270

24 ตุลาคม 2535

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ครูช่วยงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

กระผม นายอภิชัย กุลชา ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทำการวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ" ในการนี้กระผมต้องการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ จากผู้ปกครองนักเรียนที่มีเด็กในปกครองกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนของท่าน กระผมจึงจำเป็นต้องมีผู้ช่วยผู้วิจัย คือ เพื่อช่วยในการประสานงานกับเด็กนักเรียนและผู้ปกครองเด็กในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลานอกราชการและวันหยุดราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาติให้ได้ช่วยกระผม ในการดำเนินการวิจัยด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง ทั้งนี้ได้ติดต่อเป็นการภายในกับครูอาจารย์ดังกล่าวไว้แล้ว

ขอแสดงความนับถือ

อภิชัย กุลชา

(นายอภิชัย กุลชา)

ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ช่วยผู้วิจัย

รายชื่อผู้ช่วยผู้วิจัย

1. นายสมบัติ คุ่มภู
2. นายสุนันทวิทย์ พลอยขาว
3. นายสมพงษ์ หงษา
4. นายสุรศักดิ์ เสาวภาคกุล
5. นายธวัชชัย แยมละม้าย
6. นางทรงศรี อีระเสถียร
7. นายวิริยะ สิงหาระ
8. นายจรูญ อ่อนนวม
9. นายสุรจิตร แสงอรุณ
10. นางสาวอุบลศรี ทรวคทรง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายอภิชัย กุลชา

เกิดวันที่ 10 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2488

สถานที่เกิด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 2 ซอยคำเนินกลางใต้ ถนนราชคำเนินกลาง

แขวงบวรนิเวศน์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

ถนนสุทธิภิรมย์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ

จังหวัดสมุทรปราการ 10270

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2505 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนไพศาลศึกษา

อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

พ.ศ. 2507 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูนครสวรรค์

พ.ศ. 2509 พ.ม. สมัยครุสอบ

พ.ศ. 2519 กศ.บ. (วิชาเอกเคมี) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

พ.ศ. 2536 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ
ของ
อภิชาติ กุลชา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

เมษายน 2536

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่ต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด สมุทรปราการ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง การจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกออกเป็น 7 องค์ประกอบด้วยกัน คือ หลักสูตร วิธีสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 390 คน เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มัธยมศึกษาจำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS - X วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบ ความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพอใจในการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจในครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและการบริการ ทางวิชาการมากกว่าด้านอื่น และเป็นสามอันดับแรก รองลงมาเป็นหลักสูตรวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน อาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นอันดับท้ายสุด ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัด การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยยังได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งการสร้างระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนให้สูงขึ้นไว้ อย่างกว้างขวาง

The purposes of this research were to investigate and to compare the parents' satisfaction towards instructional affairs of the secondary schools in Changwat Samutprakarn, classified by the educational qualification and career of the parents. The instructional affairs comprised of seven factors, they were:- curriculum, instructional method and activities, academic services, instructors, school principals, school-parents relations and school plants and environment.

The sample consisted of 390 parents of the secondary school students. The instrument used in collecting the data was the 40 item questionnaire entitled "Parents' Satisfaction Towards the Instructional Affairs of the Secondary School" constructed by the researcher. The computer program SPSS-X were apply to analyze the mean, standard deviation and one way analysis of variance in order to test the statistical differences of the parents' satisfaction classified by educational background and career of the parents.

It was found that the parents' satisfaction towards the instructional affairs in seven different factors were in moderate level. The satisfaction towards the instructors, the school principals and the academic services were slightly higher than the others, followed by the curriculum, the instructional method and activities, the school plants and environment and the school-parents relations respectively. The educational background and the career of the parents were not the significant variables, since the parents' satisfaction were not found statistically different.

Base on the findings, the researcher also proposed several recommendations to improve the instructional affairs of the secondary school; as well as to increase the satisfaction level of the parents of the secondary school students in Changwat Samutprakarn.